UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Iniusto rup. & irrito testamen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

tis.ſ.de inoffi.teſt.Reſponde vt hic per do.meum. Item eſt caſus in l.ex aſſe.j.ad l.Fal.vide ibi per eum.
POMA.¶Hanc legem limita,vt per Franc.Cre.ſin.xij.
b ¶Nullum.Etiam ſi non dicat nullū,vt tenet Pau. de Caſtro conſil.ccciij.

LEX XXXI.

Cum apud. Filius apud hoſtes preteritus non rumpit teſtamentū ſi non redit.hoc dicit.Hoc intellige,vt ſupra, eo.l. Gallus.ſ.in omnibus.

LEX. XXXII.

a **SI filio.** a Ab inteſtato.ſuus ⁊ emācipat⁹ ſuccedunt equaliter,⁊ h dicit Vel aliter. Exheredatus non habet cōtratab. beneficio alteri⁹ ꝑteriti.h.d.Hec lex legit duob⁹ modis. Prio,ꝙ loquitur in duobs filijs,⁊ tūc eſt plana.Scdo,ꝙ loquit in filio emācipato,⁊ nepote ex eo in poteſtate retēto, qui veniet per edictū de coniungē.cum emancipa.li.eius.quod edictum eſt hodie correctum,vt hic dicit gl.ſed contrarias glo.habemus,vt dixi in l. Gallus.ſ.⁊ quid ſi tantū.ſ.eo.dicā latius in l.j. de coniungen. cū emanci.li.⁊ dicitur p Cyn.C.de ſuis ⁊ legi.authen. in ſucceſſione.Dicit gl.ibi,ſ.ſed ⁊ ſi exheredatus. De.q̃ dic vt dixi j.de ſuppel.leg.l.labeo.⁊ per Dy.extra de re.iur.c.ꝙ aliqui. lib. vj.

ADDITIO.

a POMA.¶Si filio.Pondera iſtum tex.in ver.nihil,p Barba. cōſi.xliij.vol.j.⁊ in c.prudētiā.in prin.per illū tex. de offi. dle.

a De iniuſto a rupto & irrito teſtamento. Tit.iij.

ADDITIO.

a P.PAV.P.¶De iniuſto.Circa materiam dicendi nullum,vide d.Franc.conſi.xlix.

ſ.Dictum. Eſt ſupra de teſtamentis, verum quia teſtamentum quandoque efficitur iniuſtū ideo ponitur hic hec rubrica.

LEX I.

1 ☞Dictio poteſt,an importet neceſſitatem.
2 Primū teſtamentum nō rumpitur p ſecundum,licet ſit poſſibile adire hereditatem ex eo, per reſtitutionem factā a principe.

a **TEſtamentum.** a Gl. diuidit hāc l.in quinq; particulas,ſicut ponit quinq; modos nullitatis. Diuiditur,⁊ melius in tres, ſecundum ꝙ de trib⁹ tangit rub.q2 primo de iniuſto, ſcdo de rupto, tertio de errito teſtamento.Scda ibi,aut rūpit Tertia ibi,aut irritū.Et Circa primū ponit duos caſus, circa ſcdm alios duos,circa tertiū vnū tātū,⁊ ſic poteſt ſuſtineri glo. que dicit ꝙ ponit quinq; modos rumpēdi.Op.ꝙ male facit iuriſconſultus ibi ponēdo duos caſus,q2 inſtitutio,vel exheredıtatio eſt de ſolēnitate,⁊ neceſſaria,vt ſ.ti.j.l.inter cetera.gl.fatetur ꝯriū.Et tu dic ꝙ hic ſunt duo caſus circa iniuſtum teſtamentum,⁊ differunt in hoc,q2 primus reſpicit ſolēnitates cōes,que in quolibet teſtamēto requirunt.Secundus caſus reſpicit ſolennitates que quādoq; nō requiruntur,vt in eo qui nō habet liberos.¶Oppo.hic dicitur ꝙ ſolennitates debent ſeruari.Cōtra. C.de formu.l.j.Gl.nō ſoluit.Dy.dicit ꝙ hic loquitur d ſolēnitate neceſſaria,ibi de fruſtratoria,⁊ ſimulata.¶Opp.de l.codicillis.ſ.ij.j.d le.ij.Sol.ibi nō valet vt teſtamentū,ſed vt codicillus,q2 fuit ibi ſufficiens ſolēnitas q̃ ad codicillos.¶Op.ad ſecundū ꝙ preteritione non rumpat,l.j.j.de cōtratab.Sol. hic in preteritione ſui,ibi in preteritione emācipati ꝙ per auth. mutat in hoc,q2 cauſa debet inſeri,vt dixi in l.Gallus.ſ.in omnib⁹.ſ. ti.j.¶Op.ꝙ teſtamētum ſcdm nō tollat primū,ſed vtrūq; valeat,l.querebatur.de teſtam.mili.Sol.hic in pagano,ibi in milite qui poteſt decedere duobus conditis teſtamētis.¶Op.de l.ſi filius qui in poteſtate.ſ.ti.j.Sol.ibi in ſecundo teſtamento nō potuit adiri hereditas de iure ciuili,vt ibi dixi.Dicā in l.cū in ſcdo.j.eo.Op.j.eo.l.iij.ver. ſed ⁊ ſi ſit ante. Solue ꝙ tex.hic dicit ⁊ ex q̃ heres exiſtere poterit,debet intelligi, id eſt poſſibile erit:ita fuit in l.ꝯria.aliquo caſu poſſibile hereditatē adiri.Non
1 ergo ꝙ hec dictio poteſt intelligitur id eſt poſſibile eſt.†¶Op. qd dictio poteſt importat neceſſitatē,vt ſ.ti.j.l.Gallus.in prin.
b Sol.ibi dictio poteſt,b ponitur in oratiōe principaliter pp ſe, tunc qd importet dic vt ibi.Hic ponitur incidēter ꝓpter aliud. Quo caſu intelligit,pōt,id eſt poſſibile eſt.Sꝫ ꝯ videt ꝙ hec dictio poteſt,reqrat cū potētia actū.l.iij.ſ.ſi quis ſic acceperit d ſta.libe.Pro ſol.ſcias ꝙ dictio poteſt,tria importat Primum eſt poſſibilitas nature.Secundum eſt potētia. Tertiū eſt act⁹

Hoc premiſſo,dic aut verbum poteſt,in oratione poſitū non re- fertur ad actū certe perſone,⁊ tūc ſignificat poſſibilitatē natu- re,vt hic.Dicit enim tex.ex teſtamēto ex quo poteſt adiri here- ditas,nec currat p quē.Quandoq; refertur ad actum certe perſo- ne,⁊ tunc aut ille actus cū explicat continet cōmodum certe per- ſone,aut non.Primo caſu,aut ille ad quē refertur ex hac poten- tia vult agere,⁊ requiritur potentia cō actu.l.iij.ſ.ſi quis ſic ac- ceperit.j.de ſtatu.li.Aut ex hac potentia vult alius cū conſe- re,⁊ intelligitur,ꝙ habeat potentiā,⁊ cōmoditatem deducen- ad actū,l.nepotes ꝓculo.j.de verb.ſigni.Secūdo caſu quan- actus explicandus non reſpicit cōmoditatem perſone,tunc re- quiritur potentia deducendi ad actū illius perſone,nec ſuffice- ret poſſibilitas nature.l.inter illā.j.ve verb.ſig.Fallit quan- apponeretur dictio poſtq̃,q2 requireretur potētia,cum actu ſe- cundum lecturā quā poſui in d.l.inter illā.Contra predicta o-
c de l.ꝙ Seruius.de condi.ob cau. Sol, hic c loquitur quid im- portat dictio, poteſt poſita incidenter ꝓpter aliud affirmati- ibi vero loquitur quid importat dictio poteſt, negatiue.hoc quando deficit illa potētia,⁊ ſic eſt materia per ſe quā dicā in ſuus quoq;.ſ.pen.de hered.inſti.Scias etiā ꝙ hec dictio po- habet quandā virtutē extenſiuam,l.ſi ita quis teſtamēto.in-
2 j.de leg.ij.†Quero,quid ſi ex teſtamento eſt poſſibile adire he- reditatem p reſtitutionē factā a principe.Reſpon.primum n- rumperetur propter hanc poſſibilitatem,vt arg.l.iiij. in pr- ⁊ ſ.j.⁊.ij.j.de fideicom.lib.¶.Op.de l.cū quidā.j.de his qu- vt indig. Sol.ibi poterat adiri hereditas,licet eſſent indig- ex facto.ſ.Iulianus.j.de vulg.⁊ pupil. ¶Vltimo opp.Ja- bus mod.teſt.infir.ſ.alio Dic vt in glo.

ADDITIO.

a And.Bar.¶Teſtamentū.vide domi.meū in l.qui hoc a- j.de ver.obl.vbi reprobat Bar.hic.
b ALEX.¶Dictio poteſt.Adde ꝙ no.Bar.in l.creditores.ſ.j. C.de pig.in repe.de intellectu huius verbi,⁊ per gl.in verb. poteſt in c.j.de reg.iur.in v.⁊ ibi de verb.nō poteſt vide Bar. l.j.C.qui admi.de vbo poteſt,vide no.Bar.in l.ij.in j.col.C. res.iu.nō no.in xix.op.⁊ in auth.Itē ſine.C.d nat.li.⁊ no. in d.l.Gall⁹.in prin.ſ.de lib.⁊ poſth.⁊ que no.Bar.in l.ſi ⁊ ſi filio.de here.inſti.⁊ quot modis accipi poteſt verbū p- vide Pau.de Leazo.in commento c.potuit.in princ.de-
c And.Bar.¶Sol.hic no.de verb.poteſt.⁊ vide l.ſi ita quis leg.ij.⁊ ibi Bar.⁊ Bal.⁊ vide Bar.in l.ſi ita.ff.de au- Bar.in l.Gallus.in prin.ſ.de lib.⁊ poſthu.

LEX II.

TUnc autem. Iſta lex determinat q̃- xerat de teſtamēto rup- aliud teſtm̄.¶Opp.hic dicitur de venientibus ab in- teſtato ſcriptis in volūtate imperfecta, inducta- Inſti.manū.l.hac cōſultiſſima.ſ.ſi qs autē.C. de teſta.Sol. fuit additū a cōpilatoribus nō iuris.Simile in l.ſi duobus- prius.j. de cōtrata.Op.l.ſancim⁹. C.de teſta.Sol. ibi ſunt- ra.ſ.teſtm̄ imperfectū,⁊ concurſus tēporis. ¶Quero quid ſi teſtamento imperfecto apponat clauſula caſſans,⁊ irritans.
1 Reſp.vt dixi in l.ſi iure.j.de.le.iij.¶†Quero quid ſi in codicil- lis ſint inſtituti veniētes ab inteſtato an primū teſtamētum rum-
a patur:Reſpon.ꝙ ſic.⁊ p hanc l.⁊ p d.ſ.ſi quis autē.a Sed di- ces,ille leges loquunt quādo voluit teſtari, ſed nō ſeruauit ſolē- nitatē:ſed in q.ꝓpoſita expreſſit ꝙ voluit codicillari. Nūc q̃- lege ꝑmittit in volūtate imperfecta inſtitui veniētes ab inteſta- to,videtur permitti eadē ratione in codicillis.l.militis codicil- lis.cōiuncta l.j.⁊ l.miles.de teſt.mil.⁊ l.j.j.de codicil.¶Q- quid ſi teſtamentū in quo ſunt inſtituti venientes ab inte- eſt nullum ex cauſa preteritionis,dixi in l.ſi filius qui in po- te.ſupra titu.j.

ADDITIO.

a ALEX.¶Si quis autē.Vide de hac q.no.in l.hac cōſulti- ſ.ſi quis autem.C.de teſta.

LEX III.

1 ☞Poſthumus ꝓprie eſt qui natus eſt poſt mortem pa-

POſthumi. Poſthumi ſunt nomina- heredādi,⁊ poſthumi nom- tur q poſthumū naſcunt,vel qui poſt teſtamētū
1 ſcuntur.h.d.No.q†poſthumi ꝓprie ſunt q na-
a poſt mortē.Alij im ꝓprie dicuntur ſt oſthumi. vt hic pate- dicit, dixi in l.Gallus.in prin.ſ.titu.j.Modos aūt quib⁹ dicatur poſthum⁹ habuiſtis,in l.filius a patre.ſ.j.ſ.titulo ⁊ no.C.de poſtu.here.inſti.ſuper rub.¶Op.ꝙ primū teſta- tollatur per ſecundā ruptum,vt ſ.l.proxi.Sol.dic eſt rup- agna-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

agnatione poſthumi, ⁊ ſic poſſibile fuit hereditatem adiri, in l. contraria nullo modo fuit poſſibile.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Poſthumi. Uide Alex. conſi. cxij. vol. iij.

§. **Nominatim.** De re que non habet nomẽ ꝓprium dicitur nominatim diſponi ſi ſub nomine ſui generis nominetur. h. d. No. ꝙ fauore teſtamenti conſeruandi trahitur ad iam natum, vbi dicitur poſthumus exheredes eſto, hic, ⁊ ſ. tit. j. l. placet.

1 ☞ Sublato vno tollitur illud quod ex eo dependet, non autem tollitur quod per ſe ſubſiſtitit.

§. **Licet autem.** Poſthumus rumpit eum gradum vel ſpẽ eius gradus, a quo reperit ꝓteritus, ⁊ ꝙ depẽdet ex eo. ꝙ autem non cõſiſtit re nec ſpe, rumpi nõ poteſt. h. d. cum duabus legibus ſequen. ¶ In l. nã ⁊ ſi ſub cõditione. † No. ꝙ non eſt re, nec ſpe, tolli nõ poteſt. †
2 No. ꝙ ſublato vno, tollitur illud ꝙ ex eo dependet, non aũt tollitur illud ꝙ per ſe obſiſtit. Opp. j. co. l. nã ⁊ ſi ſub cõditione. in fi. Sol. ibi ſubauditur, maxime Azo. legit alio modo, ſed qlibet eſt bonus caſus ſecundũ Dyn. ¶ Opp. pendente cõditione primus gradus nullus eſt, ergo ſecundus nõ poteſt ab eo depẽdere, ⁊ ſic non rũpit l. ij. in fi. ſ. tit. j. ⁊ l. j. §. ſi venter. j. de ventre in poſſeſ. mit. Reſpondeo pendente conditione primus gradꝰ nõ dicitur ſubſiſtere re, ſed ſpe, ⁊ propter illud ꝙ eſt ſpe: dicit ſecun-
3 dus gradus dependere ex eo. Facit † l. cũ vero in princ. de fidei cõmiſ. lib. vbi illud quod ſpe habet perinde ac ſi eſſet re. Ratio huius eſt, vt dixi ſ. ti. j. l. Gallꝰ. §. videndum. qꝛ hic ſpes habet eundem effectũ ſicut ſi eſſet re. Nã ita impedit ſubſtitutus adire pendente cõditione inſtitutionis, ſicut ſi eſſet inſtitutio pura, ⁊ heres deliberaret. Facit j. quibus ad libertatẽ ꝓclamare non licet. l. pe. ⁊ j. de acq. here. l. quãdiu. ¶ Oppo. de ver. poſt defectũ. ad prin. l. Sol. hic non cõſiſtebat teſtamentum re, nec ſee: in princi. legis cõſiſtebat ſpe. ¶ Altio gl. que eſt hic ſi ſigna vnũ cõtrariũ, ⁊ nõ ſoluit. Dicit gl. cõtra. ſ. vſufru. quemadmodũ caue. l. iij. §. j. Sol. vt no. gl. j. de reg. iur. l. nõ poteſt videri ꝺ ſũſſe Alia contraria ſolue vt in qualibet earum not.

LEX VI.

1 ☞ Suus tempore mortis eſſe requiritur, ad hoc vt quis admittatur ad rumpendum.
2 Nepos cõceptus poſt mortem aui, nihil attinet auo, ⁊ auo non poteſt ſuccedere.

SI quis filio. Nepos pꝛeteritus ita demũ rumpit teſtamẽtũ, ſi tẽpore mortis aui eum filium nõ ꝓcedit vere vel ficte, ſed ab inteſtato ſuccedit, vt ſuus ſi tpe quo teſtamentum deſtituitur proximus reperit, ſi in vita aui fuit cõceptus.
1 h. d. vſqꝫ ad §. ſiue autem. † ¶ Not. iſtũ tex. ꝙ quis admittatur ad rumpendũ, requiritur ꝙ ſi ſuus tempore mortis: ad hoc, vt ſuccedat ab inteſtato ſufficit ꝙ reperiatur proximior tempore quo teſtamẽtũ deſtituit. Simile ſ. ti. j. l. ſi quis poſthumos. §. j.
2 ¶ Secundo no. nepotẽ conceptũ poſt mortem aui nihil attinere auo, ⁊ auo nõ poſſe ſuccedere. Qđ intelligit ex pſona ſua, l. j. §. ſi quis proximior. vnde cogna. Sed ex perſona patris ſui, ſi ei fuiſſet delata hereditas poſſet ſuccedere patri per equitatẽ tituli, de his q aũ aper. tab. Ita tenet Dy. in diſtinctione magna quã ponit in l. Gallus. in fin. ⁊ Cyn. ponit in d. l. j. de his q ante apert. tab. ⁊ l. ſi qs filiũ. de inof. teſt. ⁊ l. qui ſe patris. C. vñ liberi, hoc etiã limitatio alio modo, qꝛ nõ habebitur vt nepos q̃ ad aui ſucceſſionẽ, q ad alios ſecꝰ, vt l. Paulꝰ. §. Pauꝰ. j. de bo. lib.

§. **Siue autem.** Nepos apud hoſtes ſiue in ciuitate conceptus, ſi pretertus reperitur teſtamentum rumpit, niſi poſthumus ſit inſtitutus, vel exheredatus. hoc dicit.

1 ☞ Sententia quando trahat ſecum executionem.

§. **Irritũ.** a Eius qui pdit ciuitatẽ vel libertatẽ, vel vitã p ſententiã teſtamentũ rumpitur. Fallit in milite ſi ei p ſententiã a iudice refertur. h. d. vſqꝫ ad §. eius qui.
1 † No. ꝙ ſententia trahit ſecũ executionem. Statim eñ cum quis damnatur ad mortem, efficitur ſeruus pene antequã moriatur. Ita dicunt Canoniſte in ſententia excõmunicationis de que not. in l. fi. C. ſi a non cõpe. iudi. ⁊ in cap. paſtoralis. extra de appella. ¶ Quero an iſtud hodie ſit correctũ. Gl. dicit quod ſic, ꝙ non eſt verum in his q ſtatim debent mori. Nam in eis nihil eſt immutatum vt no. in authen. ſed hodie nemo. C. de donationi. inter vi. ⁊ vxorẽ. ⁊ l. q vltimo. j. de penis. Dixi in l. eius. §. j. ſ. de teſta.

Dicit hic in verſi. qua ratione, ꝙ ſi ſimiles voluit valere primꝰ teſtamentum primum teſtamẽtũ valet. ¶ Quro quid, quid ſi nõ declarauit, licet hic iuriſcõſultus non determinet tamẽ credo ꝙ eo permiſſum eſt ſibi teſtari, ꝙ ſi nihil dicit teſtamẽtũ eſt validũ, ⁊ nunquã reprobatur. Nam caſus qui ſequitur nõ habet imperari, ꝙ tollatur teſtamentum, vt dicam j. col. pen.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Irritum. Facit ꝙ ſi damnatus eſt qs de crĩe capital eff. cit inteſtimabilis, lꝫ euaſerit poſtea periculũ. Quid aũt. in bãnitis noſtri tẽporis, vide Bal. ⁊ ang. ⁊ d. Joã. hic. ⁊ gl. Bart. ⁊ que ibi dixi in l. militibꝰ. ſ. de teſt. mili. Uide etiã Bar. j. c. l. §. quatenꝰ. Et hic teſt facit. q. Papa concedit Epiſcop. ꝙ poſſit teſtari de fructibus eccleſie, vtrũ etiã intelligatur de preceptis ante licẽtiam: Iſte textus facit ꝙ ſic. Idẽ voluit Pau. de Caſt. in l. hec. cõditio fil. §. ſi ſic legatũ. j. ꝺ cõdi. ⁊ ꝺ. ¶ Add. ꝙ Pau. ꝺ Caſt. hic. iducit hũc tex. ad q. vaſalli vel emphyteute vendentis ſine conſenſu domini, ⁊ dinde denunciatis, ꝙ ſi dominus dederit licentiã, ꝙ videatur remiſſa pena per hunc tex. tamen i cõtrariũ ipſe decidi dominus erat ignorans illius venditionis, quia nõ eſt veriſimile, ꝙ ſi fuiſſet penã remiſiſſet. Facilius eñ remittit penã committendã quam cõmiſſam, ⁊ ita dicit reperijſſe quoſdã Alti a montanos per iſtũ text. facit ſecundum ipſum l. ſi vero non remunerandi. §. poſt creditã. ſ. manda. Idẽ dicit facere ꝙ princeps concedit alicui vt poſſet facere molendinũ in flumine publico ſi habet iã factum poſſit illud retinere abſqꝫ diſtinctione, ſciuerit vel ignorauerit, qꝛ non igitur de eiꝰ preiudicio. Nõ obſt. §. ſi poſt creditam hꝛ propter naturã mãdati nõ põt trahi a preterita, ſed futura. Idem dicit facere ꝙ iudex poſſit reſeruare notario quem condemnat de falſo, vt poſſit cõficere inſtrumentum, de quo in l. ⁊ militibus. C. de teſta. mili.
POMA. ¶ At iſtum §. irritum. vide Pau. de Caſt. in l. ⁊ militibus. C. de teſta. militis.

1 ☞ Bona militis qui non habet ſucceſſorem ab inteſtato debẽtur legioni.
Bona clerici deueniunt ad eccleſiam, conſanguineis clerici deficientibus.
Bona artificis non habentis ſucceſſorẽ debentur eius collegio
2 Occidere ſeipſum vt videatur fortis non eſt virtus.

1 §. **Eius qui.** † Si adminiſtratio ſuſpẽditur p reſcriptionem. Principi. factã teſtamẽtũ nõ rũpitur, etiã ſi reus decedat niſi conſcius ſe occiderit, hoc dicit.
2 ¶ † No. ꝙ bona militis, qui nõ habet ſucceſſorẽ ab inteſtato debentur legioni, i qua militabat, ⁊ ſic eſt argumẽtũ ꝙ deficiẽtibꝰ cõſaguineis clerici bona ſua deueniat ad eccleſiã. C. epiſco. ⁊ cle. l. ſi quis preſbyter. Itẽ facit ꝙ ſi artifex alicuiꝰ artis moriatur ꝙ deficientibus omnibus prius admittetur collegiũ illius artis quã fiſcus. facit C. de her. decu. per totũ ti. ¶ Quero dicitur
2 hic † ꝙ quidam Phyloſo. ſe occiderunt actionis cauſa. Di-
d cit gl. vt fecit Empedocles. In q̃ conſiſtit d illa in actio: Reſpõdeo cum vltimum terribilium ſit mors, vt oſtendant ſe fortes, ⁊ de nulla re timere ideo ſe occidunt ſed iſte actus nõ eſt virtuoſus qꝛ ad hoc, vt fortitudo ſit virtus requiritur quod tendat ad debitum finem, ꝙ hic non eſt.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Itẽ facit. Limita vt per Jaſo. in l. j. vnde vir ⁊ vxor.
b ATEX. ¶ Admittatur collegiũ. No. ꝙ ſi credo, vel faber ꝺcedit nõ relictis agnatis, vel cognatis ꝙ ſuccedat collegiũ cerdonum vel fabrorum, ⁊ ſic de ſimi. Quod limita vt in aut. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. ⁊ indiſtincte hic volunt docto, ⁊ preferendã vxorẽ, ſiue diuitẽ, ſiue inopem. Et qd ſi clericus decedat nõ extãtibꝰ ꝓpinquis, dic vt habetur in c. ij. de ſucce. ⁊ ab inteſtato c. preſbyter. de pec. cleri. ⁊ per do. Jo. hic. ⁊ adde qđ no. gl. ⁊ Bar. i l. quo tutela. de reg. iur. Adde qđ Pau. de ca. ꝺt, qđ h. §. eſt ar. qđ ſtãte ſtatuto, qđ poteſtas ſine offici per mẽſem non poſſit aliquem abſoluere a proceſſu criminali, qđ poſſit abſoluẽdo pronũciare. qꝛ aliud eſt abſoluere, aliud abſoluẽdũ pronunciare vt no. in l. prima. C. ſi adner. lib. ⁊ tale ſtatutum eſt rationabile, qꝛ officiales in fi. officij faciliter abſoluunt, vt captent beneuolẽtiã. Glo. eſt in l. meminerint. ſm Bal. C. vnde vi.
c ALEX. ¶ In quo conſiſtit. Et iſta quomodo probent, vid hec per Bald.
1 ☞ Appellatio a diffinitiua licet non recipiatur, tamẽ executio differtur.
a §. **Ubi autẽ.** a Teſtm̃ dãnatorũ non rumpitur ſi eſt appellatũ ſine appellatio fuerit recepta ſiue

non[b] niſi cū per appellationē executio non differtur.h.d.No.
ꝙ quādo appellatur a diffinitiua,licet per iudicē appellatio† nō
c recipiatur,tamen executio differri debet.Secundo no.[c] caſum
in quo pꝛius iudex punit,deinde reſcribit Pꝛincipi

ADDITIONES.

a POMA.¶Ubi aūt.Uide quid per iſtū tex.dicat Bar.in l.j.ff.de offi.eius.ꝛ iſte tex.pꝛocedit etiam in delegato. Et vide quid p iſtum tex.dicat Fely.in c.j.de conſt.ꝛ in c.ex parte.eo.tit.

b ALEX.¶Siue nō.No.ꝙ licet appellatio per iudicē a quo non recipiatur,nihilominus executio debet deferri p illū,vt etiā dicit no.Bar.in l.j.ff.de offi.eius cui mand,eſt iuriſ.ꝛ facit.l.puinciarū.C.de fer.Et ad id ꝙ hic habetur,vide gl.ꝛ ꝙ ibi p Ro-der.in l.Pantonius.§.rei pduellionis.de acqui.here.ꝛ Bald.in l.addictos.C.de epi.aud.Nā licet gl.in d.§.rei pduellionis.videatur velle,ꝙ in crimine leſe maieſtatis poſſit appellari, ille tū tex.facit in ꝯrīū.Ad idem eſt tex.in l.conſtitutione.ī.d appe.Item crimen hereſis ſimonie,ꝛ leſe maieſtatis equiparant iuxta not.p gl.ſing.in ver.criminis.in c.j.de teſtib.in vj.ꝛ in glo.l.nullus.C.ad l.iul.maieſta.ſed in crimine hereſis nō appellatur c.vt in quiſitionis,de hereti.in vj.Et pꝛo hoc eſt tex.ſcd̄m vnaz ex poſitionē Archi.in c.felicis de pen.in vj.ꝛ ibi refert Joann.And.poſt Archi.qd̄ eſt ſpeciale in crimine leſe maieſtatis ꝙ nō appelletur:ꝛ ſi hoc reperitur in aliquibus minoꝛibus criminibus,l.conſtitutiones.ff.de appel.ergo foꝛtius in iſto.Uide Mode.in d.l.cōſtitutiōes.¶Adde quod Bal.dicit,qd̄ ſi iudex faceret excuſationē in cauſa criminali,dōberet puniri eadē pena qua puniuit cōdemnatū,etiāſi cōdemnatus erat vere criminoſus:qꝛ ſaltē habebat iuſtā defenſionem pendente appellatione, alleg.tex.in l.lex.ad legē Juliā repetunda.vbi iudex punitur vnifoꝛmiter,ſi puniat innocentem,vel etiā nocentē habentem iuſtam defenſionē,ꝙ dicit Pau.de Caſtro perpetuo menti tenendum.

c POMA.¶Secundo no.Adde tex.in l.pen.ff.de ſica.ꝛ vide Alexan.poſt Bar.in l.j.ff.de offi.eius,ꝛ extende vt per Bald.in c.j.ad fi.in tit.qualiter iura.debe.vaſallus.do.fidelit.

1 ☞ Bannum caſſari qui petit aliter quam ex appellatione, an poſſit interim offendi.

§. Quod ſi quis.

Sententia nulla teſtamenti factionē nō tollit, hoc dicit. Uel aliter.Sententia que eſt irritāda alio modo quā p appellationē,vt qꝛ ſit ipſo iure nulla.interim teſtamēti factionē tollit.h.d.¶Op.ꝛ videt ꝙ ſententia teneat,l.moꝛis.§.iſte fere ſunt pene.depn̄ s.Sol.intelligas ꝙ hic fuit expꝛeſſus erroꝛ in ſentētia vt
1 ibi plene dixi.¶†Ultimo Dyn.in l.iij.§.ſi ſeruus.ī.de acquirēda poſ.foꝛmat queſtionē,an ille qui petit bannum caſſari ex alia cauſa quam ex cauſa appellationis,poſſit interim offendi:Et dicit ipſe ꝙ ſic.In contrarium allego tex.dic vt ibi.

1 ☞ Reſtitutio Pꝛincipis ꝛ poſtliminij equiparantur.
Reſtitutio non retrotrahitur,ſicut poſtliminium.
2 Teſtamentum reſtituti,an reconualeſcat ipſo iure.
3 Miles damnatus videtur perſiſtere in eadem voluntate per eum confecta.

§. Quatenus.

Reuerſurum ab hoſtibus reſtitut[i] p Pꝛincipē,teſtamēta cōualeſcūt.
1 hoc dicit.No.dicit Jac.de Are.ꝙ† reſtitutio Pꝛicipis,ꝛ poſtliminiū equiparant.Ad qd̄ opp.de l.Gallus.§.ꝛ quid ſi tantuz.in fi.gl.ā.ti.j.ꝛ ibi p Dyn.Sol.equiparantur quantū ad cōfirmationem teſtamenti,vt valeat ex nūc,ſcilicet a die reſtitutiōis,non aūt retrotrahitur reſtitutio,ſicut poſtliminiū,vt dixi.Et p
2 batur in gl.in l.fi.C.de ſententiā pa. ¶Quero hic dicit† ꝙ teſtamentū reconualeſcat,an hoc fiat ipſo iure vel ſit opus ꝙ d no no declaret ſe velle.Gl.dicit ꝙ ipſo iure.l.j.§.exigit.ī.de bono.poſ.ſecundū tab.Contrariū videtur in l.qui ex liberis.§.teſtamēto.eo.tit.ꝛ ī.de le.iij.l.j.§.ſed ſi filiuſfami.Facit qd̄ no.Inſt.quibus modis teſt.infir.§.nō tū.in hoc videtur reſidere Dyn.Contrariū credo nā in reuerſo ab hoſtib.non eſt dubiū ꝙ teſtamentum cōualeſcat ipſo iure per fictionē poſtliminij,ergo eadez ratione idē eſt dicendum in reſtitutione que ei equiparat,vt hic Pꝛeterea dicit tex.conualeſcet.ꝛ ſic innuit ꝙ ipſo iure abſq; aliquo hominis facto.Ad contrariū reſpondeo,quandoq; aliquis mutat ſtatum,volens,vt qꝛ dat ſe arrogādū,tūc ſi recuperat pꝛimum ſtatum,teſtamentū non reconualeſcit ſine noua voluntate vt in contrarijs.Quandoq; quis mutat ſtatum inuitus,tūc ſi illum recuperat,reconualeſcit teſtamentum abſq; voluntate, vt hic.Ratio,quia quādo inuitus mutat ſtatum,non videtur mutare voluntatē;ſecus ſi volens,l.fideicommiſſa.§.ſi rem.ī.de le-
3 gat,tertio.ꝛ l.rem legatā.ī.de adimen.legat.Et per hoc apparet ſolutio queſtionis quam vltimo feci,ſ.ea.l.§.irrituz.ſcilicet,quod miles dānatus videtur perſiſtere in ea voluntate,licet expꝛeſſe non confirmet,quia inuitus mutauit ſtatum.

§. Filij.

Mutatione ſtatus in melis teſtamentum no[...]pitur.h.d.

LEX VII.

Nam ſi miles.

Reputo pꝛimo grad[...] valet iure ſpeciali,ſci[...] dependet ex eo,nō rumpitur.h.d.Oppo.ā.eo.l[...] ꝛ ſi ſub conditione,ꝛ ꝙ no.in l.iij.in fin.ā.tit.j.[...] hic pꝛimus gradus tenuit de iure ſpeciali tāntuz,ibi de iure [...]muni.Iſtam reſponſionem ponunt doctoꝛes in authen.ex c[...]ſa in quinta opp.ꝛ ego dixi in ij.oppoſi.C.de lib.pꝛe.

LEX VIII.

Certum.

Agnatione filij ciuilis, rumpitur te[...]mentum.

§. Filia.

Pꝛeteritione filij,vel nepotis emācipati, te[...]mentum non rumpitur.hoc dicit Text.dic[...]ſtamentū nō rumpitur,ſcilicet ſi pꝛetereantur,ꝛ hoc ipſo iur[...] cōtra tab.ſecus.¶Quero qd vult dicere tex.vna emācipa[...] Dic vt in gl.¶Quero de quo nepote loquatur hic: Reſpo[...]quitur de nepote ex filio,Nepotes enim ex filia nō eſt in po[...]te,ideo non requiritur emancipatio,vel exheredatio.

LEX IX.

Si pater.

Per reuerſionem teſtatoꝛis ab[...]bus vel filij inſtituti, teſtamentu[m] rumpitur.h.d.

LEX XI.

Si bine.

Per ſecundas tabulas vacuas, p[...] non rumpuntur.

LEX XII.

1 ☞ Poſthumus ſi naſcitur,vt viuo teſtatoꝛe moꝛitur te[...]tum in quo erat pꝛeteritus reconualeſcit.
2 Teſtamentum in quo filius natus,eſt pꝛeteritus ſi viuo t[...]re moꝛiatur reconualeſcit;ſi in eo ſunt inſtituti venientes [...]ſtato,ꝛ nume.5.
3 Poſthumus quare pꝛeteritus viuo teſtatoꝛe moꝛiens [...]pit teſtamentum,ſed moꝛiens viuo teſtatoꝛe ſic.
4 Statum mutans,ꝛ illum recuperans,an faciat teſtamen[...]conualeſcere abſque noue voluntatis iudicio.
5 Teſtamentum quando reconualeſcit, an hereditas poſſ[...] de iure ciuili,an ſit neceſſaria bonorum poſſeſſio.
6 Teſtamento ex iniuſto,preteritione iam nati,ꝛ per eius moꝛ[...] confirmato,an poſſit adiri hereditas vel debeat peti bo.po[...]
9 Teſtamentum ſi irritum reconualeſcit,petitur bon.poſ.

8 ## Poſthumus.

a Teſtamentum ruptū p[...]humi agnatione,eo dec[...]te viuo teſtatore reconualeſcit de iure pꝛetoꝛio,[...] ſi filius iam natus pꝛeteritus viuo teſtatoꝛe dec[...] vel impedimentum capitis diminutionis tempoꝛe moꝛ[...]
1 uerit.hoc dicit,ꝛ eſt not.l.¶†No.ꝙ ſi poſthumus naſci[...] viuo teſtatoꝛe moꝛitur:teſtm̄ in quo eſt pꝛeteritus, recon[...]ſcat.Itez qd̄ vbi filius natus eſt pꝛeteritus,ꝛ viuo teſtato[...]cedat ꝛ venientes ab inteſtato ſunt inſtituti,quod reconua[...] ¶Op.C.de poſthu.hered.inſtit.l.j.Sol.ibi poſt moꝛtē de[...]
2 cti poſthumus deceſſit,hic in vita.Ratio,† quia quādo de[...] viuo teſtatoꝛe poſtea p̄ſumitur decedere durāte eadē vol[...] pꝛopter qd̄ teſtamentū reconualeſcit,que pꝛeſumptio nō p[...] adeſſe,ſi poſthumus ſuperuixit patri, quia tūc patris vo[...] erat iniuſta tp̄e moꝛtis. Oppo.ī.eod.l.qui vxoꝛem.Sol.[...]ceſſit poſt moꝛtem fictam,ꝛ ſic rattio eſt ratio eſt eadē,ſicut[...]do deceſſit poſt moꝛtē verā,ꝛ hoc quod dico de deſcēdēte p[...]humo poſt moꝛtem.intelligo quando deceſſit in tali etate,[...] teſtamentum poſt moꝛtē appꝛobarare non poteſt.Si cū p[...] appꝛobare ꝛ appꝛobaret,eſſe idē quod in filio iam nato.[...] ī.dicā,ꝛ plenius in l.filio pꝛeterito.ī.eo.Opp.Inſti.de e[...]da.lib.in pꝛincip.vbi dicitur quod teſtamentuz nō recōua[...] filio decedente in vita teſtatoꝛis.Sol.hic dicit gl.quod [...]tur in filio iam nato pꝛeterito,hic in poſthumo.Et ration[...]rentie collige ex dicta gl.ibi,qꝛ ſcilicet ab initio.Sed cōt[...] ſolutionem videtur caſus in hac l.verſicu.idem ꝛ circa.[...]quitur de teſtamento iniuſto qui verſiū.de neceſſitate int[...] de teſtamento iniuſto,ratione pꝛeteritionis iaz nati.Nā [...] iniuſtum ratione ſolēnitatis omiſſe tunc talis defectus c[...] nō poſſet niſi de nouo fieret.l.heredes palā.§.pꝛio,de teſta[...] Huius timoꝛe gl.videtur tenere quod verſi.idē ꝛ circa.lo[...] de filio iam nato pꝛeterito qui deceſſit poſt moꝛtem teſta[...] ꝛ teſtamentum non dixit nullum vel foꝛte confirmauit ſcili[...]lio pꝛterito.eſ.e.vt hic patet in gl.paruula,ſuper verbo in[...]

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

c Alia eſt glo.ſuper verbo data.Innuit ergo gl.c†ex filio iã nato
3 preterito deſcedente in via teſtatoris teſtamentum non recõuale
ſcit,ſed eo mortuo ſic.Idẽ not.in l.ſi hereditas.§.qui filiũ ſ.de
teſtamen.tute:⁊.j.de don.l.ad eũ.§.Lucius.⁊ infra de reg.iur.l.
omnia fere.Hoc non videtur verum.nam tota iſta lex videtur lo
qui impedimento ceſſante in vita teſtatoris.alias nõ bene ſeque
retur.Idem,⁊ circa.⁊c.Preterea,cõtra hoc eſt gl.in l.fi.de reg.
Cat.Unde dico ſic in poſthumo preterito defuncto viuo teſtato
re nõ eſt dubiũ quod recõualeſcit de iure pretorio,vt hic in prin.
cip.In filio vero iã nato viuo teſtatore preterito,ſi quidẽ in te
ſtamento ſunt inſtituti venientes ab inteſtato poſt filium,vel cũ
ipſo filio,tunc teſtamentũ confirmatur de iure pretorio,eſt caſ9
hic,intelligitur lex finalis de reg.Cato.Si vero alii eſſent inſti
tuti,tunc eo mortuo in vita teſtatoris,nõ confirmaretur,teſtamẽ
tum,vt Inſtit.de exhere.librorũ.in princip.⁊ ita loquuntur gl.
pro hac parte allegate.Sed ſi deceſſit poſt mortẽ teſtatoris,qd
iuris ſit dicã in l.ſi filio preterito infra eodẽ.Ad predictam diſtin
ctionem,an ſit inſtituti venientes ab inteſtato , vel non, facit C.
de teſtamen.l.hac conſultiſſima.§.ſi quis autẽ.⁊ l.ſi duob9.§.ſi
d prius.j.de contratabul.⁊ text.hic probat expreſſe.Uado d ad
inducendum me,vt vadã ad commentum domini Bar.de ſaxo
4 ferra.C†Oppo.ad id quod dicit,irritũ,ꝙ intelligit gloſſ.capi
tis diminutione,vt ſi ille defectus ceſſet,⁊ teſtator primũ ſtatum
recuperet,teſtamẽtum reconualeſcat de iure pretorio,vt Inſti.
quibus mod.teſt,infir.§.nõ tamẽ.⁊ tex.innuit ꝙ hoc eſt verũ,de
mum ſi ſunt inſtituti venientes ab inteſtato.Contra,imo etiã ſi
ſunt inſtituti extranei,teſtamentu reconualeſcit,vt ſ.eod.l.ſi qs
filio exheredato.§.quatenus prout loquit de reſtitutiõe.Huius
timore iſta verba,ſi bono.⁊ poſſeſſio data fuerit intelligũtur plu
ribus modis.Primo:ꝙ intelligũtur de bono poſ..contrata.q
datur filio preterito,tamẽ eã noluit.⁊ ſecũdũ hoc exponitur,ſi p
quãuis ⁊ illa verba referunt tãtũ ad hoc ꝙ dixit inſtitutũ,nõ ad
id ꝙ dixit irritũ.Et hec lec.ponitur in gl.ſuper ver.data.i prin.
⁊ qr videtur cõtra mẽtẽ iſtius legis,ꝙ verba ſi bonorũ poſſeſ.⁊c.
ad iſtum caſum tantũ referantur,ideo alij dicunt ꝙ referunt ad
vtrũqȝ.Ad cõtrariũ reſpõdet ꝙ ſubaudietur hic,maxime quaſi
dicat,idẽ ſi eſſent extranei inſtituti.Iſtud videt deteri9,ſcilicet,
ꝙ hic ſubaudiatur maxime,nam hic Iuriſconſultus non poſuit
verba ſine miſterio.Dic ergo,quãdoqȝ quis mutat ſtatũ ſine ſui
voluntate,tunc ſi eũ recuperat teſtamentũ reconualeſcit,abſque
noue voluntatis iudicio,vt d.§.quatenus.⁊ ibi dixi.Qñqȝ quis
mutat ſtatum ſua voluntate,tunc ſi eũ recuperat teſtamẽtum nõ
recõualeſcit abſqȝ noue volũtatis iudicio.l.qui ex liberis.§.te
ſtamẽto.de ſecundũ tab.⁊ Inſtit.quibus mod.teſt.infir.§.nõ ta
men.ꝙ fallit ſi in teſtamẽto eſſent ſcripti venientes ab inteſtato
tũc enim abſqȝ noue volũtatis iudicio cõfirmatur:caſus eſt hic
ꝙ eſt notãdũ.C Oppo.dicitur hic ꝙ legata valeãt,cõtra de l.ſi
quis teſtamentũ.j.de leg.ij.Sol.ibi teſtamẽtũ nullo mõ valebat
de iure pretorio.C Oppo.extra gl.de lec.quã tenui in ver.idẽ
⁊ circa d.l.ſi filius qui in poteſtate.⁊ tit.j.Sol.ibi procedebat te
ſtm̃ validum de iure ciuili,ideo ſubſequens teſtamentũ non po
tuit cõfirmari,hic vero intelligitur quãdo nullũ aliud teſtamẽtũ
precedebat.ita intelligit glo.in l.ſi quis eum.in fi.j.de vulg. ⁊
pup.tergi.l.cõtraria tangã in l.eum in ſecũdo.j.eo.Domini, credo
ꝙ iſtud non ſit verũ in caſu legis noſtre,qr in ſecundo teſtamẽto
ſunt ſcripti venientes ab inteſtato,⁊ ſic primũ rũpitur.l.ſi duo.
§.ſi prius j.de cõtra.ſed lex cõtraria loquit quãdo veniẽtes ab in
5 teſtato,non erãt inſtituti,⁊ iſta eſt vera.C†Quero dr hic ꝙ te
ſtamẽtũ recõualeſcit,an ex hoc poſſit adiri hereditas de iure ciui
li,vel an ſit neceſ.bonorũ poſſeſſ.ſecundum tab. de iure preto
rio.ꝙ eſt vtile ſcire.Nã aditio hereditatis põt fieri perpetuo,
⁊ vbiqȝ bonorũ poſſeſ.intra annũ ⁊ corã iudice tãtũ,vt C.qui ad
mit.ad bono.poſ.l.fi.⁊ videt ꝙ vtrũqȝ poſſit fieri,ſcilicet petitio
bono.poſ.ſm tabu.per hũc tex:ibi bonorũ poſſeſ. ſecũdũ ta
bulas accipere heres ſcriptus põt.Etiã videtur ꝙ poſſit adire
de iure ciuili,per id ꝙ ſubditur in tex.hereditatẽqȝ obtinebit,vt
Imperator noſter ſereniſſimus,⁊ diuus Adrian9 reſcripſerũt,⁊
ſic videtur ꝙ eſt de iure ciuili ex reſcripto Imperatoris.Cõmu
niter oẽs tenẽt,ꝙ hic eſt caſus in quo bon.poſ.ſecundũ tabu.eſt
neceſſario,ꝙ tenet gloſſ.in l.certum.C.vnde leg.Idẽ Azo.l.ſum
idem in glo.i l.qui vxorẽ.j.eo.⁊ l.ſi ſeruus.de vulg.⁊ pupil.⁊ ſ.
de peti.hered.l.j.idẽ not Roffred.in titu.de bonorũ poſ.ſecun
dum tabu.Qui.idem in l.Gallus.in diſtinctione magna.idẽ Cy.
in d.l.certum.Ad hunc tex.reſpõdeo ꝙ bono.poſſeſ.datur ex re
ſcripto Principis,qr.Princeps ſcribit ꝙ detur bon.poſ.⁊ ſic
obtineatur hereditas:⁊ hec erit bono.po.extraordinaria.de qua
loquit ti.j.ve ex legi.⁊ ſenatuſconſul.bono.poſ.detur.Et predi
cta vera in teſtamento rupto agnatione poſthumi,poſtea confir
mato per mortẽ poſthu.viuo teſtatore.C†Quero quid de teſta
mento iniuſto per preteritionẽ iam nati,⁊ per eius mortẽ cõfir
mato,ſecundũ lect.quã tenui in verſ.idem,circa,an ſit neceſſaria
bono.poſſeſ.vel poſſet adiri de iure ciuili:Uidetur poſſet adiri
6 de iure ciuili,quãdo ſunt ſcripti venientes ab inteſtato.l.hac cõ
ſultiſſima.§.ſi quis autẽ.C.de teſt.ſed ibi loquitur in teſtamẽto
imperfecto ratione ſolẽnitatis omiſſe,ſecus ſi ratione preteritio
ſi filius quis in poteſtate.ſ.ti.j.Dic ergo, ꝙ hic habet neceſſe
venire per bono.poſſeſ.ſecundũ ta.dicã clarius in l.filio. j.eod.
7 Quero†circa id ꝙ dixit:irritum,an ſit neceſſaria.bono.poſſ.ſe
cundũ Tab.Glo.in d.l.certũ.C.vnde legi.⁊ Cyn.idẽ Roff.videẽ
tur tenere,ꝙ ſit neceſſaria hoc caſu bono.poſſ.ſecundũ tab. d.§.
non tamen inſti.quibus mod.teſt.infir.⁊ d.l.qui ex liberis.§.te
ſtamento de ſm tab.Sed contra hoc videtur ſ.eo.l. ſi quis filio
exheredato.§.quatenus.Sol.ibi in primo caſu teſtamentũ cõ
firmatur per fictionẽ poſtliminij,vel legis Corne.que eſt de iure
ciuili.Secundo caſu confirmatur per reſtitutionem factã a pri
cipe que eſt ſimiliter de iure ciuili.Unde ibi dari põt hereditas
de iure ciuili,hic vero fuit factum irritum teſtamentũ capitis di
minutione:qr ſe dedit arrogandum,⁊ recuperauit ſtatum ſuum
p mortẽ prs adoptiui,vel per emãcipationẽ abſqȝ aliquo prĩci
pis facto,iõ teſtamentũ recõualeſcit de iure pretorio ⁊ ſic eſt ne
ceſſaria bono.poſ.ſm tab.Item quero quid ſi fuit factum teſta
mentum ſine ſcriptis:Reſpond.tunc eſt neceſſaria bono. poſ.ſe
cundum nuncupationem l.ij.C.de bono.poſſeſ.ſecundum tab.

ADDITIONES.

POM. C Poſthumus.Limita hunc tex.vt per Ang.in l.filio
preterito.j.e.per Iaſ.in l.Gallus.in prin.ſ.de li.⁊ poſth.Et de
a intellectu huius text.vide Bar.in repet.c.Rayn.de teſta. Itẽ
limita vt per Rõ.ſin.ex.⁊ extende.vt per Ia.in l.q.C.de bo.poſ.
ſm tab.⁊ ibi vide Lance.vide tamen iſtud ve per Bal. in l. qui
vxorem.j.eo.vide ad iſtum tex.Alex in.l. ſi pater,vlt.co. verſic.
itẽ adde.C.de inſtitu.⁊ ſubſtit.Et vide alium caſum in quo teſta
mentum reconualeſcit per Franciſ.Cre.ſingul.lix,
P. PAV. P.Iſtã legem limita viuo teſtatore ciuiliter, ſecus ſi na
turaliter tantum,vt per Rom.ſingu.cx.per tex.in l.qui vxo.j.e.
b ALEX.C Ruptũ.Quid in alia diſpoſitione quã vltima volũta
te,vide Bar.in l.titia Seio.§.Imperator.de leg.ij.Et de intelle
ctu huius legis vide etiã Bal.in l.fi.in verſi.primo quero.C.vn
leg.⁊ ad verſi.Idem ⁊ circa.adde tex.in l.etiam.§.libertus. j.
de bonis liber.licet iſte text.hic communiter reputetur ſing.
c ALEX.C Innuit ergo gl.Contra hanc opi.videtur in caſus.in
l.j.ſed ſi filiuſfamilias.de leg.iij.
d C Uado ad inducendum.Aduerte,quia ex iſtis verbis videtur
quod hec non ſit lect.Bar.⁊ forte fuit Rayn.de Forli.
ALEX.Coſ.C Quicquid alluciando dicat iſte,ſentio cũ Tho.
Diplo.ꝙ hec lec.ſit Bar.q. in libro Pau.de ca.ſecundum eum
habetur,vt vadã ad cõmentum domini Bernard.de ſaxo ferra
to.Preterea video in hac lect.Bar.que alibi dixit in plurib.lo
cis,preſertim in princi.ij.col.a d l.ſi qs filid.§.quaten9 ſ.e.vbi
ead.verba ponũtur.Annotaui etiam in aliis locis Bar.ſe remit
tere ad dicta per eum in hac lege,Et quod plus eſt nõ facio vim
ſuper iſtis verbis,qr in ſcriptis,⁊ vetuſtiſſimis exemplarib.nõ
habẽtur,ſed dato millies ꝙ haberentur,lectura hec optime cor
reſpondet ſtylo Bar.ex quo vno forte ſumunt argumentum do.
ad dignoſcendum ꝙ non ſint Bar.ſcripta,vt apud Ia.conſpici
poteſt,in l.quidam cum filiumfa.j.de verb.obli.ad fin.
1 ☞Teſtamentum primum quãdo confirmatur per ſecundũ,om
nia que ibi ſunt ſcripta,q̃ poſſunt valere ſine heredis inſtitutio
ne ſunt cõfirmata,⁊ illa que heredis inſtitutionẽ requirũt,trahũ
tur a fideicommiſſum.
2 Clauſula,ſi nõ valet iure teſtamẽti,an trahatur ad heredis inſti
tutionem.
3 Primũ quando confirmatur per ſecundum agitur ex cõfirmã
te, non ex confirmato.

§.Si paganus.

Teſtamentũ primũ cõfirmatũ
per ſecundũ valet iure codicillo
rũ,h.d.C Oppo.⁊ videtur ꝙ primũ valeat iure directo , quaſi
tempore q̊ cõfirmauit primũ,illõ feciſſe videatur,l.ſi qs filio ex
heredato.§.qua ratione.ſ.eo.⁊ ſic vident inſtituti duo.ille q eſt
inſtitutus i pmo.⁊ ille q eſt inſtitutus in ſecundo ſolenni teſta
mento.Sol.dic ꝙ hic loqt in pagano,q videtur facere teſtamen
tũ eo modo q̊ poteſt,nõ põt decedere duobus cõdictis teſtamẽ
tis.Itẽ in iſto ſecundo fuit heres ſcriptus in primo nõ fuit no
minat9,ſecundũ qd requirit in l.heredes palã.ſ.de teſtamen.
1 ⁊ l.iubemus.C.de teſtamen.C†Not.ergo ex pdictis,qd ſi teſta
mentũ primũ confirmat per ſecundũ,oĩa que ibi ſunt ſcripta,q̃
poſſunt valere ſine heredis inſtitutione ſunt cõfirmata,illa q̃ he
redis inſtitutionẽ requirunt trahunt ad fideicõmiſſum, vt hic.
2 C†Not.etiam qd in hoc fideicõmiſſo venit heredis inſtitutio,⁊
ſic facit ad illã q̃ſtionem vtrum illa clauſula,ſi non valet iure te
ſtamenti,valeat iure codicillorum,trahat ad heredis inſtitutio

ne dixi in l. j. de iur. codi. dicam in l. codicillis. §. fina. ff. de leg. ij.
3 †Quero ex quo teſtamento agere͂t, an ex confirmato, an ex cōfirmante. Dicit Dy. q ex confirmāte. l. ſi quis priore͂ ff. ad Treb.

LEX XIII.

Poſthumorum. Filio ſublato de medio nepos tenet locū ſui et teſtm̄ rumpitur, ſi nō reperitur inſtitutus, vel exheredatus. h. d. Oppo. et videtur q talis nepos nō rūpit teſtamentum, l. ſi quis filio exheredato. in prin. ſ. eod. Sol. ibi ſuperuicit poſt mortē teſtatoris, hic nō. Opp. de ca. l. §. ſed et ſi pater. Sol. ibi pater ſuperuixit exiſtens apud hoſtes. Op. et l. pater filiū. ſ. de inoffi. teſta. vbi ille qui aſſumpſit primum locū poſt mortē teſtatoris rūpit teſtamentū. Glo. dicit aliud in aſcendente aliud in deſcēdēte, vt hic. Vel dic, q ibi tenebant eūdem
a gradum. licet eſſent diuerſi ordinis, quia vnus erat de aſcēdētibus alius vero de deſcēdentibus. Iſte eſt difficilis paſſus, et reintrat in illā queſt. an ſucceſſoriū edictum habeat locum in querela, de quo dixi in l. in ſuis ſ. tit. j. Tamen quantum ad propoſitum dico q in dic. l. paterfiliū. pater qui incipit tenere primum locum poſt mortē filij, non dicit nullū, nec venit per contratab. ſed venit per querelā. quia eius preteritio pro exheredatiōe habet. Et idē in nepote ſi filius fuiſſet exheredatus, l. ſi quis filiū. C. de inoffi. teſta. Dixi in l. in ſuis. ſ. ti. j. et plenius in dic. l. paterfilium. ¶ Quero, an hec lex ſit correcta eo caſu quo filius de medio ſubducitur per emancipationē. Dic, vt dixi in l. Gallus. §. et quid ſi tantum. ſ. de libe. et poſthu.

ADDITIO.

a AL. ¶ Gradū. Vide Bal. et Bar. i d. l. ſi qs filiū. C. de inof. teſt.

LEX. XIIII.

Si ita. Legit duobus modis. Primo ſi exheredā maſculum, et natus eſt maſculus non rūpit teſtamentum. Item ſi exheredaui feminam, et nata eſt femina et ſic diuerſimode intelligitur. Secundo mo legitur, q teſtator exheredauit per hec verba. ſi filius maſculus nat⁹, nata ve ſit. tūc vel accipitur pro, et vtriuſque natis teſtamentum nō rumpitur. Opp. gl. de l. iij. §. i. ſ. tit. j. Solue vt i gl. Opp. de l. j. §. quare. ff. de vent. in poſſ. mit. Sol. in glo.

LEX XV.

Qui vxorem. Statim cū poſthumus naſcitur etiam, patre viuo apud hoſtes, teſtamentum rumpitur, nec reconualeſcit filio interim decēdēte. h. d. Opo. ſ. eo. l. ſi quis filio exheredato. §. irritū. Cū enim ſemel eſt ruptū per captiuitatē. vt ibi. ergo amplius rūpi nō poteſt l. nam et ſi. §. poſt defectum. ſ. eod. Solu. propter rem poſtliminij, et fictionem que ſperabatur, dz confirmari. l. ſi quis filio exheredato. §. quatenus. ſ. eo. id q̄z in ſpe conſiſtebat rumpitur poſthumum natiuitate. Opp. cū poſthumus decedit viuo teſtatore. teſtamētum cōfirmatur iure pretorio, vt ſupra eod. l. poſthumus. in princi. Sol. hic deceſſit fili⁹ poſt captiuitatem patris, et ſic poſt fictam mortem, et ideo qui nō videtur patrem potuiſſe velle. ideo non cōfirmatur. Item nō poteſt. confirmari iſtud teſtamentum, quia non poſſet hereditas adiri, l. nec nos. C. de capti.

LEX XVI.

1 ☞ Conditio impoſſibilis ſi adijciatur in ſecundo teſtamento, an primum rumpatur.

Cum in ſecundo. Per ſecundum teſtamentū, in quo heres eſt inſtitutus pure vel conditione primū rumpitur niſi conditio ſit talis per quam ſecundum teſtamentum reddatur nullum. h. d. Primo poni dictum. Scdo latius explicat materiam. Secunda ibi. multum. Itē ſecūda ſubdiuiditur, vt euidenter patet ex litera. ¶ Oppo. ex teſtamento quo filius iā nat⁹, eſt preteritus. poſſibile eſt hereditatem adiri, infra eo. l. proxima tn̄ per illud teſtamentum primum non tollitur. l. ſi filius qui in poteſtate. ſ. tit. j. Male ergo dicit teſtamentum primum tolli per ſecundum ex quo heres poteſt exire. Gl. ſol. not. hoc verum quando ex ſecundo poteſt adiri hereditas de iure ciuili, ſecus ſi de iure pretorio tātum poteſt bonorum poſſeſſio peti. vt in cōtrarijs. quam gl. vide et ſigna. Item non poteſt ſi quis eum. ff. de vulg. et pupil. quod Doc. tenent qualiter aūt intelligatur, dicā ſtatim i l. fi. ¶ Oppo. de l. ſi Meuia. ff. tit. ij. So. vt in glo. et dicam in cōtrario. ¶ Opp. de l. ſi ita qs. ff. de leg. ij. Sol. ibi eſt verbum. poteſt, q licet ſit preſentis temporis, tamen eſt extenſiuum. vt ibi patet. ¶ Op. d. l. cum tale. §. pe. ff. de con. et demonſtra ſol. ibi erat conditio de futuro licet implicaret aliqd de preſenti, vt ibi dicā. Et gloſ. hic circa finē dicit aliqua verba que ſunt corrupte ſcripta. et adde cum allegat l. cū tale. §. fi. vult dicere §. pe. ¶ Dicit gl. ibi, non ad ea, hec gl. eſt corrupta vſque ad finē. et debet dicere, non de ea, que implicat conditionē q pro
1 parte eſt de preſenti, pro parte eſt de futuro. Old. ¶ Venio ad vltimū verſ. Quero ſi cōditio impoſſibilis adijciatur in ſecūdo teſtamento, an primū rumpatur. Joan. And. dicit q ſic. Alij contra, et hoc prout habetis in gl. Vel dic primum nō rumpi que eſt vera litera. Si enim diceret, vel dic rūpi, non eſſet noua opinio a precedēti, ſed idē diceret. ¶ Videam⁹ ergo que ſit vera opinio Ja. de Are. tenet vltimam, ſcilicet q primum non rumpatur, quia teſtm̄, in quo quis inſtituitur ſub cōditione impoſſibili valet, vt ex eo tantū de iure pretorio poſſit peti bonorum poſſeſſio. l. ſaciā. §. ſi in danda. ff. ab Trebel, et ſic primum nō rumpitur, vt no. ſ. ea. l. ſm̄ Joan. et ſic reprehēdit Jac. ex dictis ſuis. Puto opi. Jo. eſſe verā. ſ. q primum rumpitur. ¶ Pro cuius declaratione ſcias q quedam eſt conditio impoſſibilis qui reijcitur de iure ciuili, quedā que reijcitur de iure pretorio. l. cōditiones. ff. de cond. inſt. Eo caſu quo reijcitur conditio a pretore, tunc tātum ſolū poteſt peti bonorum poſſeſſio, dic. §. ſi in danda. Sz quādo conditio reijcitur a iure ciuili, non video quid repugnet quin iure ciuili poſſit adiri hereditas. Et iſto caſu indubitanter eſt vera opi. Joā. ſm̄ quod primum tollitur per ſecundū, quia ex ſcdo poteſt adiri hereditas de iure ciuili. Item eo caſu quo conditio reijcitur de iure pretorio, et ſic poteſt adiri hereditas de iure ciuili, ſed eſt neceſſaria bonorum poſſeſſio, adhuc opi. Joan. eſt vera, nec contradicit ei quod dicitur ſ. ea. l. in ſecunda gloſ. quandoque id, propter quod teſtamentū cōfirmatur de iure pre
a torio ſuperuenit[a] poſt mortē teſtatoris. et tūc ꝓpter illud primum non rumpitur. Ratio quia primum erat iam morte confirmatum ita loquitur. l. ſi filius qui in poteſtate. ſ. titu. j. coniuncta l. fi. ff. e. Speratur enim confirmari teſtamentum per approbationem filij poſt mortem. Quādoque id, quod eſt cauſa confirmandi teſtamentum de iure pretorio ſuperuenit viuo teſtatore, tunc per tale teſtamentum tollitur primū. vt hac l. in fi. ſecundū opi. Jo. Probo per rationē, ſi per bonorū poſſeſſionem cōtratabu. que eſt de iure pretorio, et contra voluntatem defuncti, aufertur hereditas heredi ſcripto. multo magis per bonorum poſſeſſionem ſecundum tab. que licet ſit de iure pretorio, eſt tamen de voluntate defuncti. et ſecundū hoc gloſſ. in l. quis eum. in fi. de vulg. et pupil. non eſt vſquequaque vera. et ibi dicam,

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Superuenit. Adde Bar. in l. j. in vlti. q̄z primum. vlterius quero, quid ſi filius nō poteſt. de vulg. et pup. ſubſti.

LEX XVII

1 ☞ Teſtamento rupto ex cā preterceritionis. iſto iure non debentur legata, nec libertas: an ſit ſecus de iure authentico: cum conſeruentur per auth. ex cauſa nu. 4.
2 Ius dicēdi nullum, an ſit iudicium per ſe ſeparatum a petitione hereditatis.
3 Filius preteritus poteſt approbare teſtamentū, ita q de equitate valeat.
4 Diſpoſitio authen. ex cauſa. quando habeat locum. et nume. 9. 10. 11. 12. 13. 14.
5 Exheredatio poteſt tripliciter ſumi.
6 Preteritio matris, aliorū habetur pro exheredatione inualida.
10 Statuta q teſtamēta mandētur executioni, ſicut ſententie, hic cum quando legata petuntur etiam ex teſtamento rupto.
16 Clauſula codicillaris, ſi non valet iure teſtamenti, quid operetur.
17 Extranei quando ſunt ſcripti heredes, quam partē auocat preteritus.
18 Teſtamentum quo iure irritetur ex cauſa preteritionis: vel exheredationis.
Filius preteritus petit contratabulas.
Exheredatus cum cauſa per querelam inofficioſi. et ſine cauſa dicit teſtamentum nullum.
19 Differentia inter ſuum, preteritum, et emancipatum.
20 Teſtamentū quo iure irritatur et preterito a matre vel eius
21 Aſcendentes quando ſint preteriti, vel exheredati, quo iure teſtamentum irritatur.
22 Teſtamentum filij in caſtrenſi peculio, in quo pater eſt preteritus ſit nullum, et ſubiaceat querele.
23 Teſtamētū, in quo collaterales ſunt pretij quomō irritetur
24 Ius dicendi nullum teſtamentum, qualiter practicatur.
25 Approbatio expreſſa teſtamenti, filij preteriti, an requiratur vel ſufficiat tacita. et num. 28.
26 Teſtamentum in quo filius ſit peteritus, an ſit aliquod, cum filius non declaret intentionem ſuam,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

27 Appꝛobatio teſtamēti quando inducatur ex taciturnitate filij.
28 Teſtamento appꝛobato per filium pꝛeteritū, an poſſit ex eo adi
ri hereditas de iure ciuili, vel ſit neceſſe quod petatur bonoꝛum
poſſeſſio ſecundum tabulas.
29 Teſtamentū appꝛobatum per filium valet de equitate pꝛetoꝛia.
30 Teſtamentum non habens ſolennem numerum teſtium, non po
teſt appꝛobari per venientes ab inteſtato.
31 Teſtamētum defectiuum ratione ſolennitatis. item ratione pꝛe
teritionis, in quo ſunt inſtituti venientēs ab inteſtato poteſt ap
pꝛobari.
83 Teſtamentum, in quo pater eſt pꝛeteritus, ipſo patre appꝛobā
te reconualeſcit.
54 Filius pꝛeteritus ſi non dicit teſtamentum nullum, an alij eius
beneficio poterunt illud dicere?
35 Uſurarius ſi tempoꝛe teſtamēti non pꝛeſtitit cautionē, ſed poſt
factum teſtamentum an reconualeſcat.

a **Filio pꝛeterito.** [a] Iſta eſt ſolēnis lex, ⁊
eius materia multū
incognita, ſed bꝛeuiter hoc intendit. Filio pꝛeterito
relicta in teſtō nō debētur, niſi fili⁹ ius ſuū omiſerit.
h. d. Pꝛimo loquitur qñ filius pꝛeteritus non omiſit ius ſuum.
Scdo qñ omiſit. Secunda ibi, ꝙ ſi bonis. ¶ Ex pꝛima parte no.
1 ꝙ rupto teſtamento ex cauſa pꝛeteritionis, non debentur lega
ta, nec fideicommiſſa, nec libertates. Unde circa hoc pꝛimū no
tabile habemus examinare, ꝙ in hoc ſit immutatū per auth. ex
cauſa. C. de libe. pꝛete. ¶ Secundo no. modum, quo agit filius
pꝛeteritus qui vult dicere teſtamentum nullū. Nā petit heredi
tatem ab inſtitutis, vt ibi. ſi pꝛeteritus a fratribus partē heredi
2 tatis auocauerit. Et ſic videtur, ꝙ † ius dicēdi nullū, non ſit iudi
cium per ſe ſeparatum a petitione hereditatis. Ad hoc ꝙ no.
C. de oꝛdi. indi. l. j. Circa iſtud notabile habemus examinare, ſci
licet qualiter rumpatur teſtamentū ex cauſa pꝛeteritionis, vel
exhered. per quē modū, ⁊ quid in hoc ſit immutatum, ⁊ hoc cir
ca pꝛimā partē. ¶ Ex ſecunda parte not. † [b] ꝙ filius pꝛeteritus
b poteſt appꝛobare teſtamentū, ita ꝙ de equitate valeat. ⁊ iſta eſt
materia pꝛopꝛia ⁊ ſingularis hic, quā examinabimus, ⁊ ſic habe
bimus tres materias. ¶ Op. ad pꝛimū, de le. pꝛeſtā. l. j. So. ibi
in filio emācipato pꝛeterito, q de iure ciuili non admittebat ad
rūpendum, vnde cum pꝛetoꝛ eos admittat per bono. poſſeſ. cō
tra tab. ⁊ ſic grauat legat. ſua equitate conſeruat legata certis ꝑ
ſonis per illum titulum, hic vero loquimur in filio ſuo pꝛeterito
Sʒ contra hoc op. d. l. ſi duo. de leg. pꝛeſtan. Sol. ibi quādo fili⁹
pꝛeteritus nō dixit nullum, ſed venit per contra tab. Unde alius
filius inſtitutus pꝛeſtat legata ſm̄ diſtinctionē illius legis. Se
cundo op. C. de lib. pꝛeteri. auth. ex cauſa. Gl. dicit hic, † ꝙ hec
l. coꝛrigitur hodie. Nā rupto teſtamento ex cauſa pꝛeteritionis
vel exheredationis debentur legata ⁊ fideicommiſſa, ⁊ liberta
tes. ¶ Iſtud quod dicit de auth. ex cauſa venit examinandum
per multas queſt. Pꝛimo, vtrum rupto teſtamento pꝛeteritio
ne filij iā nati, legata ⁊c. confirmentur per auth. ex cauſa. Et dt
gl. ꝙ ſic, ⁊ omnes leges antiq̄ʒ huic ſimiles coꝛrigūtur. Pꝛo hoc
facit, quia auth. ex cauſa loquitur gñaliter, ⁊ in coꝛpoꝛe vnde ſu
mitur. §. ſi tales igitur, vbi tractat de teſtamento facto a filio, q
pꝛeterijt vel exheredauit parentes, ſimiliter gñliter loquitur Et
glo. tenet hāc opin. hic ⁊ i l. vxoꝛē. de manumiſ. teſta. in vlti. glo.
⁊ in d. §. ſi tales ⁊ i l. j. C. de codicil. in ver. literas, in omnib⁹ glo.
quas ibi allegabo, cum loquemur de pꝛeteritione poſthumi.
Pꝛeterea, eadem eſt ratio in pꝛeteritione, que eſt in exheredati
Nam ſicut ex cauſa pꝛeteritionis irritatur teſtamētū ipſo iure
ita ex cauſa exheredationis cauſa nō incerta. Sed omnes alij ſūt
in contraria opinione, ꝙ hec lex nō coꝛrigitur, ⁊ qd auth. ex cau
ſa nō habeat locū in pꝛeteritione facta a patre ſed dʒ ītelligi in
pꝛeteritione materna, que habetur pꝛo exheredatione. Ita tenet
gl. in auth. vt cum de appel. cogno. §. aliud quoq̄ʒ capitulū. Idem
Azo in ſumma, de liber pꝛete. Hy in diſtinctione magna quā po
nit in l. Gallus nō dt iura antiqua in hoc coꝛrigi. Domin⁹ Iaco.
But. in curſu lectionis videbatur idem tenere. ⁊ hoc ꝓbatur in
coꝛpoꝛe vnde ſumitur dicta auth. §. ſiue igitur omnes. ibi, ſi au
te hec obſeruata nō fuerint, nullū exheredatis liberis, ⁊c. vbi de
pꝛeteritis nullā mētionē facit, ⁊ iura antiqua nō intelligūtur coꝛ
rigi per noua, niſi quatenus expꝛimiꝛ, l. pꝛecipim⁹. in fi. C. d appel.
Pꝛeterea ius nouū videtur introductū i fauoꝛē filij, ſed hic
nullus eſt fauoꝛ. filij imo eſt odiū, qꝛ tenebatur ad legata ad que
ante nō tenebatur, ergo, ⁊c. Quod autem fit i fauoꝛē filij. pꝛoba
tur in d. verſi. ſi autē ibi, ne liberi falſis accuſationibus cōdēn
tur, ⁊c. ⁊ hoc tenebat Pet. Sed Cy. fuit in cōtraria opinione, nō
tñ Reſpondet ad dictas rationes factas in contrarium nec eas
ponit. ¶ Dico ꝙ paſſus dubius eſt pꝛopter opinio. tantoꝛū vi
roꝛū, ⁊ ſic paſſus, ⁊ alij quos tangam, i hac materia egent decla
ratione Imperiali. Credo tamen pꝛo declaratione iſtius queſt.
5 ſic dicendū, † exheredatio poteſt tripliciter ſic aſſumi [c]. Uno mō
c ſtricte, ⁊ tunc exheredatio eſt ab hereditate excluſio expꝛeſſe ⁊ ſo
lēniter facta. Ita loquitur tit. de libe. pꝛete. ⁊ ū. titu. pꝛoxim. Re
quiriꝛ em̄ ꝙ ſit facta exheredatio nominatim, ⁊ quod interueniāt
alia que ponuntur in l. iij. §. filius ū. titul. j. Aliomodo aſſumitur
exheredatio large, ⁊ tunc exheredatio eſt ab hereditate excluſio
facta tacite vel expꝛeſſe ſecundum voluntatem teſtatoꝛis, ⁊ hoc
caſu nomen exheredatio compꝛehendit pꝛeteritionē factā a te
ſtatoꝛe ſciente ſe filium habere. Pꝛobatur in l. ſi patronus. ij. in
pꝛinci. de bonis libe. ⁊ l. Paul. § finita eo. tit. ⁊ l ſicut certi. ⁊ l. ſi
in eum vel in vtero. C. de teſt. mili. Ille enim qui dat ſuā here. al
teri ⁊ de filio mentionem non fecit. exheredat eum tacite, Et ſi di
ceres, dicte leges loquuntur in milite, in quo eſt ſpeciale ꝙ pꝛete
ritto habeatur pꝛo exhered. Reſpondeo, ꝙ eſt ſpeciale in hoc
ꝙ exhered. pꝛedicta tacita valeat, ſicut exhered. que expꝛeſſe fa
cta eſt a pagano. In pagano vero tacito exhered. non valeret,
ſed ſecundum mentem teſtatoꝛis vterq̄ʒ tacite exheredat. Ter
tio modo exheredatio largiſſime, omnis ab hereditate excluſio,
⁊ hoc compꝛehendit pꝛeteritionem factam a teſtatoꝛe ſciēte vel
ignoꝛante ſe filium habere, qꝛ pꝛeteritio facta pꝛo exheredatio
ne, l. ſi inſtituta. i fi. inſtituta. i fi. cum l. ſequen. ū. de inofficio. teſt.
Et ſi dicas, ibi ſpeciale in matre cuius pꝛeterito pꝛo exhered. ha
6 betur. Reſpondeo. † cōcedo, ꝙ pꝛo exheredatione valida habe
tur ita quod opus eſt querela, ſed in aliquo habetur pꝛo exhere.
inualida tm̄, qꝛ licet verba excludant talem filium ab heredita
te tm̄ mens teſtatoꝛis non fuit ſic, ergo eſt triplex exheredatio.
Una largiſſima, quando ex verbis teſtatoꝛio excluditur, non tm̄
ex mente teſtatoꝛis tacita, vel expꝛeſſa. Secunda larga, vt quan
do non excluditur expꝛeſſe ſecundum verba, ſed tacite ſm̄ mentē
Tertia ſumitur ſtricte, ⁊ pꝛopꝛie, vt quando ab hereditate exclu
ditur expꝛeſſe ſecundum verba teſtatoꝛis, ⁊ ſecundum volunta
tem. Nunc ad pꝛopoſitū dico, auth. ex cauſa habere locū in exhe
red. largo modo ſumpta, non dico largiſſime, que exheredatio
cōpꝛehendit pꝛeteritionē factam a ſciente, non ab ignoꝛante. Et
ſic diſtinguo, Aut filius eſt pꝛeteritus a teſtatoꝛe ſciente ſe illū
filium habere, ⁊ habet locum auth. ex cauſa. ⁊ coꝛrigitur hec lex
Si vero pꝛeterito fiat teſtatoꝛe ignoꝛāte, ⁊ tunc iura antiqua re
d manent incoꝛrecta [d] ⁊ legata non debentur. Et hanc diſtinictio
nem pꝛobo pꝛimo in coꝛpoꝛe vnde ſumitur dicta authentica ex
cauſa. verſi. ſinautē hec obſeruata non fuerint. ibi enim, annectit
cauſam, nec liberi falſis accuſationibus condemnentur. ⁊c. Que
verba referuntur ad pꝛeteritum vel exheredatum inſerta aliqua
cauſa, licet non vera. ⁊ ſic teſtatoꝛe ſciente. Deinde ſequitur alia
7 tio, ne circūſcriptionem aliquam in parentum ſubſtantijs pa. iā
tur, ⁊c. Circunſcribere. † eſt per dolum aliquem decipere, l. pꝛima
ū. de in integrum reſtitutione, ⁊ ibi nota. De neceſſitate ergo re
ertur ad pꝛeteritionem, factam a teſtatoꝛe ſciēte, quia ſi ignoꝛaſ
ſet, nullam fuiſſe cirumſcriptionem poſſemus opponere, ⁊ ſic ra
tiones legis non adaptarētur. Ex rationibus ergo illis apparet
ꝙ verbū exheredatio cōpꝛehendit pꝛeteritionem factam a ſciēte
Hoc etiam pꝛobatur in. §. ſi tales igitur. ⁊ in ver. ſinautē hec ob
ſeruata nō fuerunt. vbi generaliter loqtur, nec de exheredatiōe
vel pꝛeteritione facit mentionē. Hoc etiā pꝛobatur in §. ⁊ hec q
dē qui ibi ſequitur: vbi dt, ⁊ he quidem exheredationis aut pꝛe
teritionis pene, quātum ad ingratitudinem, ⁊c. Et ſic loquitur,
de pꝛeteritione. ⁊ in ſequenti. §. hec autē diſpoſuimus. dicitur.
Sola em̄ eſt noſtre ſerenitatis intentio, a parentib. ⁊ lib. iniuriā
pꝛeteritionis, ⁊ exhered. auferre, ⁊ ſic loquitur etiam de pꝛeteri
tione, ſic eſt veriſſimile Imperatoꝛem intelleriſſe in pꝛecedenti
bus. §§. Ex pꝛedictis apparet rñſio ad illas leges: quas alle. in
ꝯrium. ſc; ꝙ in coꝛpoꝛe non fit mentio de pꝛeteritione, fit enim
mentio expꝛeſſe, vt ū. dixi, ⁊ etiam tacite quia verbum, exhered.
continet talem pꝛeteritionem factam a ſciente merito in hoc ius
antiquū coꝛrigitur. Non ob ꝙ dicitur, quod ius nouum introdu
ctum eſt fauoꝛe filioꝛum, qꝛ fauoꝛ filij eſt in hoc, quod exhereda
tione debet inſeri cauſa, ſed fauoꝛ teſtantis eſt quod teſtamentū
non irritatur in totum, ſed remanet validum quo ad alia capitu
la, vt pꝛobatur in coꝛpoꝛe. vnde ſumitur dic. authen., vbi text. in
d. §. hec aūt diſpoſuimus. dicit, hec autem diſpoſuimus vt ⁊ pa
rentes filios a teſtamentoꝛum iniuria liberos reddamus. Et ſe
quitur in eod. §. Unde ⁊ conſtat ad vtriuſque partis vtilitatem
atque cautelā pꝛeſentem legem fuiſſe pꝛolatam. Et ſic patet in fa
uoꝛem vtriuſq̄ʒ dicta iura fuiſſe introducta, ⁊ ſecundum hunc mo
dum glo. que dicunt iura antiqua foꝛe coꝛrecta, dicunt verum,
Sed ſi acciperes exheredationem largiſſime, vt cōpꝛehēderet
pꝛetertionem factam etiam ab ignoꝛante iura antiqua nō coꝛri
gerentur. Nā tex. in coꝛpoꝛe intelligitur in pꝛeteritione facta a
ſciente, vt oſtendi. Pꝛeterea pꝛobo. ſicut hodie rupto teſtamēto
ex cauſa pꝛeteritionis conſeruantur cetera capitula, ita olim cō

ſeruabatur totū teſtamentum militis non obſtante pꝛeteritione
ſed in milite adhibetur illa diſtinctio, vtrū aliquem pꝛeterierit
ſcienter vel ignoꝛāter, l. ſi certi. ⁊ l. ſi cum vel in vtero. C. de teſt.
mil. Et an iſto caſu eſt vera opi. illoꝛum qui dicunt iura antiqua
8 ⁊ nō coꝛrigi. ¶ Scđo eſt † videndum in auth. ex cauſa, habeat
locum rupto teſt. ex cauſa pꝛeteritionis poſthu. Quidam dicūt
ꝙ ſic, ⁊ per hoc coꝛrigitur. l. j. C. de poſthu. here. inſti. ⁊ j. de gl.
ij. l. ſi quis teſtamento ⁊ fideicom. libe. l. ſi pater in pꝛincip. Et
hec fuit opi. Placen. ⁊ pꝛobatur, qꝛ illa auth. loquitur generali-
ter, ergo ⁊c. pꝛeterea licet lex ⁊ iura antiqua loquantur in poſt-
humo, id eſt, pariſicant poſthu. ⁊ iam natum, l. maximum. in fin.
ff. de liber. pꝛeter. tamen in iam nato determinatum eſt ſ. ꝙ coꝛ-
rigantur. Ergo ⁊c. Pꝛeterea, ſicut olim rupto teſtamento per
contratab. debebantur legata certis perſonis, ita hodie debent
omnibus, ſed in filio de iure antiquo non fiebat diſtinctio inter
poſthumum ⁊ iā natum. . j. in pꝛin. de leg. pꝛeſtan. bono. poſſeſ.
contra tab. petita coniuncta. l. j. j. de contratab. ergo ⁊c. Alij di-
cunt, ⁊ dicitur ꝙ fuit opin. Azo. vt ſcripta antiqua referunt, quod iu-
ra antiqua in hoc non coꝛrigantur, ſed illa loquunt in poſthumo
pꝛeterito. auth. ex cauſa loquitur in iā nato quod fundatur plu-
ribus rationibus. Pꝛimo qꝛ in coꝛpoꝛe non fit mentio de poſt-
humo. ergo ⁊c. Pꝛeterea quando quis natus eſt pꝛeteritus, te-
ſtamentum eſt ſtatim irritum quantum ad inſtitutionem, ⁊ lega-
ta nunquam ceperunt pendere ex inſtitutione. Sed quando eſt
pꝛeteritus poſthumus, tunc ab initio fuit teſtamētum, ⁊ legata
ab eo dependere ceperunt merito rupta inſtitutione vitiantur
legata. l. nam ⁊ ſi §. fi. ſ. eo. ⁊ not. i l. ſij. §. fi. ſ. ti. j. ⁊ Jaco. de A-
re. ⁊ dom. Cy. tenent pꝛimā opi. ſ. ꝙ leges 3rie, ⁊ ſimiles coꝛri-
guntur in hoc, ⁊ alleg. pꝛo ſe glo. in l. generaliter. §. ex teſtō. j. de
fideicommiſ. liber. Ego allego plures alias gl ſcilicet in l. bo-
na. §. fi. infra de cap. ⁊ l. pater. in pꝛincip. j. fideicom. liberti. ⁊ l.
pꝛima, ſupꝛa de teſtamen. tut. ⁊ l. ſi quis teſta. j. de leg ij. de cōd.
l. j. Et audiui Ray. tenentem hanc opin. Sed domi. Jaco. But.
cum legeret auth. ex cauſa me audiente, tenuit contrarium per
iſtam rationem, qꝛ authen. ex cauſa. loquitur in pꝛeteritione fa-
cta ex cauſa que non cadit in poſthumum. l. ſi quis in ſuo. §. le-
gis. C. de inoffi. teſtamento. ergo, ⁊c. ¶ Ergo diſtinguēdum eo
modo quo ſupꝛa. Aut pꝛeteritio poſthumi eſt facta ab eo, qui
ſciebat ſe habere vxoꝛem pꝛegnantem, ⁊ eſt vera opinio pꝛi-
ma, quod iura antiqua ſunt coꝛrecta, quod pꝛobatur ex coꝛpoꝛe
vt ſ. dixi. ⁊ licet ibi non fiat mentio de poſthumo, tamen loquit
generaliter de qualibet pꝛeteritione. Aut pꝛeteritio facta eſt ab
eo qui ignoꝛabat ſe habere vxoꝛem pꝛegnātem, ⁊ iura antiqua
non coꝛriguntur, quia tex. in coꝛpoꝛe de hoc non loquitur, vt ſ.
oſtendi. Hoc pꝛobatur in ſimili in l. ſicut. ⁊ l. ſi cum vel in vtero.
C. de teſtamen. mili. ⁊ l. qui iure militari, infra de taſtamen. mi-
li. Pꝛeterea, certum eſt quod donatio inter viuos nititur maio-
ri firmitate quā legata, ſed certum eſt quod donatio inter viuos
pꝛopter ſuperuenientes liberos, de quibus teſtatoꝛ non cogita-
tauit, reuocatur. C. de reuoca. don. l. ſi vnquam, ergo multo ma-
gis legata. facit l. tale pactum. §. fin. de pac. pꝛeterea, hoc per-
ſuadet equitas. Pone aliquem nō habētem filios feciſſe magna
legata conſanguineis, ⁊ eccleſiis qui non eſt veriſimile facere ſi
filijs cogitaſſet non enim extraneos pertuliſſet ſoboli ſue, l. cum
auus. infra de condictio. ⁊ demonſtra. ⁊ l. cum accutiſſimi. C. de
fideicom. Et eodem modo ſi haberet aliquos filios tempoꝛe te-
ſtamenti poſtea ſuperueniſſent alij, de quibus non cogitauit, nō
eſt veriſimile ꝙ tot legata reliquiſſet. l. penult. infra de iur. co-
dicil. Et ſic vno caſu eſt vera opinio. Azon. ⁊ eum ſequentium,
alio caſu Placen. ⁊ ſequacium. Reſpōdeamus ad quaſdam ra-
tiones, quas feci pꝛo Placen. inquantum concludunt contra
Azon. ſpecialiter ad illam rationem, quam feci de tit. de lege.
pꝛeſtan. Dico enim ꝙ ibi nulla eſt differētia inter poſthumum,
⁊ iam natum ⁊ inter pꝛeteritionem factam ſcienter ſeu ignoꝛan-
ter, ergo ⁊c. Ratio ideo enim conſeruat pꝛetoꝛ legata per illum
titulum, quia facit iniuriam legatarijs dando contra tabul. eis,
qui non vocabantur de iure ciuili. Que ratio locum habet ſiue
cōtra tabulas detur iam nato, ſiue poſthumo, pꝛeterito ſcien-
ter, vel ignoꝛanter, hic conſeruatur legata pꝛopter tuendum vo-
luntatē defuncti, que voluntas ceſſat, quando pꝛeteritio eſt fa-
cta ab ignoꝛāte. Reſpondeo ad rationes factas per Azon. con-
tra Placen. non obſtat ꝙ dicit Jacob. But. ſcilicet quod auth.
ex cā. loquatur in pꝛeteritione facta ex cauſa, quod puto falſum.
Nā, vt dixi loquitur generaliter in omni pꝛeteritione facta ſciē-
ter, per quā filius circumſcribitur. Et textum qui dicit ex cauſa
pꝛeteritionis, ⁊c. expone, id, ex ipſa pꝛeteritione, ⁊ ſic intranſiti-
ue legitur. Simile i l. j. C. de cōditio. indeb. Vel dic ꝙ verba po-
ſita in auth. ex cauſa. ſunt verba Guarnerij, in coꝛpoꝛe aliter ia-
cent. S; contra opinionem quam pono tam in iam nato, quam
in poſthumo. ¶ Oppono de l. finali, infra de heredibꝰ inſtituē.

vbi quando pꝛeteritio eſt facta ab ignoꝛante, inſtitutio vitiatur
⁊ legata firma remanēt, Sol. ibi loquitur qñ pꝛeteritus eſt aliquis
cuius pꝛeteritio teſtamentum non rumpebat, ſed inſtitutio rum-
pitur pꝛopter defectum cauſe quā teſtatoꝛ eandem adeſſe puta-
bat, que cauſa reſpiciebat inſtitu. ſolā, non legatum. merito lega-
ta firma remanent, quia in eis non eſt defectus voluntatis ſed in
pꝛeſenti queſt. ſecus vt dixi. ¶ Contra hoc etiam foꝛtiter oppo.
de l. cum mater. ſ. de inof. teſta. vbi videtur ꝙ debeat diſtingui
totum econtra ad id quod dixi ſupꝛa. Aut pꝛeteritio eſt facta a
ſciente, ⁊ ſic re ⁊ conſilio, ⁊ tunc legata non debeantur. Aut ab i-
gnoꝛante, ⁊ tunc, debeantur, ꝙ ita videtur tenere glo. ibi poſita.
Reſpondeo ꝙ opi. gl. non eſt vera, per rationes quas dixi, ſupꝛa
vnde teneas opi. Azo. ibi poſitam. quod dictū in pꝛin. legis coꝛ-
rigatur per id quod ſequitur, ⁊ tunc facit pꝛo illa opi. quā teneo
quod ſatis placet. Vel dic ꝙ quando mater pꝛeterijt fili ū. quē
non credebat ſe habere, ⁊ alium inſtituit, filius habet duplicem
viam, ꝙ dicat inſtitu. nullā pꝛopter defectum cauſe, quia mater
ideo inſtituit extraneum, qꝛ putabat ſe non habere filium, ⁊ tūc
inſtitutio vitiatur, non legata, vt l. fi. C. de hered. inſti. Aut vult
irritare inſtitutionem tanquam pꝛeteritus, ⁊ venire per quere-
lam olim, vel hodie dicendo nullum ipſo iure, ⁊ tunc legata tota-
liter non valebunt. Ita loquitur finis dicte l. cum mater, ⁊ ꝙ ſ.
9 dixi. ¶ Tertio eſt videndum, vtrum illa authen. habeat locum
in pꝛeteritione quaſi poſthum. hoc eſt, eius qui ſubducto pꝛi-
mo de medio incipit tenere locum ſui per legem velleiam, vtrū
ſi ꝑpꝛeteritionem talis poſth. teſtamentum rumpatur, illa au-
then. locum habeat. Glo. ſupꝛa de teſta. tut. l. ij. tenet ꝙ ſic. In cō-
trarium videtur ꝙ talis poſthumus non fuit per machinatio-
pꝛeteritus. Nam teſtatoꝛ ideo non inſtituit: quia alius eum pꝛe-
cedebat. ⁊ ſic licite facit. ita tenet glo. Ad contrarium reſpō.
quod hec machinatio videtur, quia non eſt vſus conſilio velle-
ti. j. l. Gallus. §. nunc de lege. ⁊ ſupꝛa eo. l. poſthu. Sicut enim
le qui habet vxoꝛem pꝛegnantem, ⁊ ventrem non inſtituit, ita
habet nepotem. ⁊ de eo mentionem non facit, ſecundum con-
legis Velleie. circumſcribit eum ſaltem reipſa. Huic opin.
ſonat voluntas defuncti. Si enim filium ſuum grauauerat le-
tis, multo magis eſt pꝛeſumendum ꝙ grauaſſet nepotē qui
in vlterioꝛi gradu. ¶ † Quarto eſt videndum vtrum authen.
cauſa habeat locum rupto teſtamento per contra tabul. pꝛe-
rito filio emancipato. Glo. in l. j. C. de bon. poſſ. contratab.
ſic. idem ſupꝛa de vſufru. l. ſi extraneo, Pꝛo hoc facit, quia ſub-
lata eſt hodie differentia emācipationis ⁊ patrie poteſtatis
glo. videtur tenere contrarium, ⁊ ſic in pꝛeteritione eman-
nihil mutatur, vt no. in l. ſi filius. ſ. de mino. Pꝛo quo facit,
tunc eſt ſublata differentia emancipationis, ⁊ patrie poteſta-
nullum eſt factum teſta. ſecundū gl. vt no. in l. Gallus. §. ⁊ quid
ſi tantū. ſ. tit. j. ⁊ in l. ſi emancipati. C, de colla. ⁊ dic. auth. ex cau-
ſa. Jacob. de Are. licet ſit de illis, qui tenent ꝙ in filio ſuo pꝛe-
rito iura antiqua non ſint coꝛrecta, tamen in filio emancipato
net ꝙ iura antiqua coꝛrigātur. Nam tex. in coꝛpoꝛe, vt cum de
appel. §. cauſas. verſi. ſi quemlibet ex pꝛedictis. loquitur de li-
ris, qui poſſunt ab inteſtato ſuccedere. Sed quantum ad ſucceſ-
ſionem ab inteſtato nulla eſt differentia emācipationis ⁊ patrie
poteſtatis vt in auth. de hered. ab inteſtato. §. nullam vero vo-
mus, ergo ⁊c. Pꝛo hoc addit ipſe rationem. quia eſt fauoꝛ fi-
emancipati Dicit enim ipſo iure nullum. nec neceſſe habet ve-
nire per cōtratab. ⁊ ſtare ſub dubio litis. De hoc vtrū dicat nul-
lum veniat per contratab. dixi. ſ. tit. j. l. Gallus in omnibus.
dicā j. Tamen illam opi. puto veram, ſi ponimus illam pꝛeteri-
tionē factam a ſciente ſe filium habere, ſecus ſi ab ignoꝛāte.
ſic intelligo glo. d. l. j. C. de bono. poſſeſ. contratab. Non ob.
dictis. j. de leg. §. l. ij. quia loquitur de lega. relictis a pꝛeteri-
que non valent hic de legatis que legantur ab inteſtato, que cō-
ſeruantur rupto teſtamento ex cauſa pꝛeteritionis, vt dixi in
l. ij. ¶ † Quinto eſt videndum vtrū authen. ex cauſa. habeat
cum teſtamento reſciſſo per querelam pꝛopoſitam a filio exhe-
redato habito. In hoc ſunt multe opin. Nam Mar. dicebat
hodie non habet locum querela, ⁊ ſic nō pꝛocedit queſtio ⁊ lega-
ta remanent firma per dictam auth. cuius opi. repꝛobaui in l.
ſ, de teſta. Alij dicunt, ꝙ habet locum querela etiam hodie licet
de iure antiquo, teſtamento reciſſo per querelam, legata non de-
beantur, hodie tamen debentur per authent, ex cauſa, ⁊ hoc te-
net gloſſ. in verſi. nō valeant. in fi. in l. Papinia. §. ſi ex cauſa. ſu-
pꝛa de inoffi. teſta. ⁊ l. nam ⁊ his. §. j. eod. titu. ⁊ l. iure noſtro.
fin. ſupꝛa de teſta. tut. ⁊ infra de leg. ij. l. cum filius in pꝛin.
ſic. placuit. Tertij dicunt, ⁊ iſta fuit opin. Azo. in ſumma, ꝙ
eſt teſtamentum nullum ipſo iure, quod eſt quando cauſa nō
inſerta exheredatione, vt j. dicam, ⁊ tūc habet locum in auth. ex
cauſa. Aut cauſa fuit incerta, ⁊ tunc quia opoꝛtet teſtamentum
irritari per querelam ſecundum cōmunem opi. legata, ⁊c. irri-
tur

tur ⁊ iura antiqua non corriguntur. Hoc probatur per rationē
quia quando teſtamentum eſt nullum, legata non habent depen
dentiam ab inſtitutione. Sed qñ eſt aliquod, ſed ſi irritatur per
querelam, ſecus, vt dr in ſimili. in l. nā ⁊ ſub conditione. §. ſi s. e.
⁊ l. iij. in fi. de lib. ⁊ poſthu. Quarti, vt Hugo. tenēt iſtam opi. ta
men ratio eius diſplicuit. Nā in eo quod dicit, quando teſtamē
tum eſt nullum, legata valent, eſt ꝯ l. is qui in poteſtate. in princ.
de leg. preſtan. In eo ꝙ dicitur ꝙ quando teſtamentum irrita-
tur per querelam, legata irritantur propter dependentiam eſt ꝯ
l. nā ſi miles. s. eod. ſubſtinendo opi. Azo. dic ꝙ l. is qui in pote-
ſtate, non obſt. loquitur enim ſecundum iura antiqua ſecundum
que legata non poterāt valere a ſe, niſi ex teſtamēto adiretur he
reditas, hodie ſecus in caſu auth. vt j. dicam. Non obſt. l. nam ſi
miles, quia ibi a teſtamento valuit iure ſpeciali, nō communi, vt
ibi dixi. ⁊ ſic ratio Azo. adhuc durat. Hugo tamen aſſignat aliā
rationē, quia ibi teſtator inſeruit cauſam, deliquit in duobus, ſci
licet in exheredando, ⁊ in inferendo falſam cauſam. Sed quando
cauſam non inſeruit deliquit in vno tantum ideo minus punitur
⁊ ſic quo ad inſtitutionem tantum teſtamētum irritetur. Iſta ra-
tio reprobatur per doctor. Quid enim ſi inſeruit multam cau-
ſam veram. ⁊ per hered. non probatur: Certe in nullo deliquit.
⁊ in totū teſtm̄ irritatur. ſecundū omnes. Unde fuit quinta opi.
Iac. de Are. qui tenet hanc opin. per aliā rationem, ſ. quod tex.
in auth. ex cauſa dicit irritum eſt teſtamentum. in corpore vero
vnde ſumitur dicit euacuato. ⁊ ſic intelligitur quando eſt irritū
ipſo iure. Iſta opinio non placet. nam verbum irritum. non eſt
in corpore: ſed in vno. §. dicit euacuato teſtamento, ⁊c. ⁊ in a-
cicit reſciſſo. ⁊ glo. intelligit ibi, euacuato. ſcilicet per ſententiā,
⁊ ſic agebatur querela. Quod patet, quia iſti ablatiui abſoluti
reſoluuntur in conditionem. l. a teſtatore. de condi. ⁊ demonſtra
tionib. Quod ergo dicit, euacuato teſtamento, id eſt, ſi teſtamen
tum euacuetur. ⁊ hoc declarat in alio §. vbi dicit reciſſo. Debes
ergo ſcire quod authenti. ex cau a ſumetur ex duobus §§. in v-
no loquitur qñ pater preterijt filium, in alio quando filius pre-
terijt patrem, ⁊ in vno dicit euacuato, ⁊ in alio dicit, reſciſſo. vt; di
ctum eſt. Unde fuit facta ſexta opinio quorundam qui tenēt pre
dictam opin. ⁊ addunt rationem, quia quando teſtamentum irri
tatur per querelam irritatur tanquam dementis, ⁊ ſic legata nō
debentur. l. Titia. ſupra de inoffic. teſta. ⁊ in hanc opin. videba-
tur inclinare domi. Iac. But. dum legeret dictam le. Papin. §.
ſi ex cauſa. Poſtea quando audiui eum legentem auth. ex cau-
ſa nihil firmauit, ideo iſta ratio non placet. Nam licet olim teſta
mentum irritaretur per querelam quaſi colore dementie. l. hoc
colore. de inof. teſtamento, tamen ille color hodie non queritur,
ſed irritatur in totum hodie per querelam. Ita dicit ipſe quod
colligitur in corpore vnd ſumitur. d. authent. qua cauſa inſer-
ta non fuerit vera. Non enim poteſt dici demens qui exhe-
redauit filium ex iuſta cauſa, quam putabat veram, licet poſtea
non reperiebatur vera, vel non approbaretur. hoc tenet Iaco.
de Aren. in alia materia ſuper alio puncto. Unde fuit ſeptima
opinio Dyni, qui tenet totū econtra a precedenti opinio. dicit.
enim. Aut cauſa legitima eſt incerta, ⁊ per heredē non probata
⁊ habet locū auth. ex cauſa. Aut cauſa nō eſt inſerta in hr̄datio-
ne, ⁊ tunc teſtamentū irritatur in totū dicit ipſe ꝙ colligitur i cor
pore vnde ſumitur dicta auth. Cynus ſcribit in dicta auth. ⁊ au
diui ipſum dicentem, dum eam legeret, ꝙ pluries reſpexit i cor
pore, ⁊ neſciuit illud colligere. Dicebat etiā ꝙ multos interro-
gauerat qui dicebant idē, ſcilicet ꝙ neſciebant hoc colligere ex
corpore. Mihi videtur ꝙ Dy. hoc colligit ex altero de duobus
locis. primo ex §. Siue igitur, verſiculo, ſin autem hec obſeruata
non fuerint. ibi, ne liberi falſis accuſationibus condemnētur, ⁊c.
Nam tunc dicitur falſa accuſatio, qñ cauſa ingratitudinis inſeri
tur, que vera non probatur. vel ipſe colligit ex §. hec autem diſ
poſuimus. in verſiculo, in aliquo autem negotio diſceptātes, ⁊c.
vbi hoc videtur expreſſe dicere, ſi bene inſpiciatur. Iſta opinio.
noc placet, Nā licet ſi vna ratio in corpore, ne liberi falſis accu-
ſationibus condēnentur, que cōpetit exheredatis cauſa inſerta
ſtatim tñ ibi annectitur alia, vel ne aliquam circūſcriptionem in
parentum ſubſtantijs patiantur, ⁊c. que ratio congruit exhere-
datis ſine cauſa, ⁊ etiam preteritis a ſciente, vt ſupra dixi. Pre-
terea textus dicit, ſin autem hec obſeruata nō fuerint, ⁊ ſic loqui
tur generaliter, ſiue non fuit obſeruatum illud ꝙ precepit de in
ſertione cauſe, ſiue non fuit obſeruatum illud ꝙ precepit de pro-
batione cauſe. Non obſtat textus in dicto verſiculo, in aliquo au
tem negotio, ⁊c. Nam ibi Imperator ſic pronunciauit ꝙ repe-
perit teſtamentū eſſe falſum dolo, ⁊ machinatione quorundam
extraneorū, vt dicit textus ibi, ⁊ talem quidem ſcripturam quia
dolo eam ⁊ machinatione quorundam compoſitam fuiſſe cōpe-
rimus, ⁊c. Unde magis hoc pronunciauit ex cauſa falſitatis,
nā preteritionis. Preterea, licet textus hoc ibi dicat expreſſe,

tamen ibi fuit pronuntiatio principis antequam fuerit facta cō
ſtitut. vnde ſumitur auth. ex cauſa. vnde ſi pronuntiauit Impe.
ſm iura antiqua, que pronuntiatio eſſet hodie iniuſta, ſecun-
dum illam conſtitut. Teneo ergo opi. glo. ſimpliciter, qr rupto
teſtamento ſimpliciter per querelam, vel alio quocūq; modo ex
cauſa exhered. legata, ⁊ fideicommiſſa remanent firma. per au-
then. ex cauſa. qr ſemper eſt facta ſciente teſtatore, ⁊ ſic habet lo
cum ratio tex. vt dicitur in precedentibus dubijs. Hoc tenet gl.
in quinq; locis que s. alleg. ¶ Sed contra predicta oppo. ex te
ſtamento. ex quo non aditur hereditas nō poſſunt deberi legata
l. ſi nemo. de teſt. tut. ⁊ d reg. iu. l. ſi nemo. Reſpō cōtraria loquū.
quando teſtamentum non irritatur cauſa preteritionis, vel ex-
heredationis facta a ſciente. Ratio pōt eſſe, qr quādo ex aliqua
cauſa hereditas non aditur, vadit ad alios preter ſpem, ⁊ volun
tatē teſtatoris, vnde eos teſtator grauare non cogitauit. Sʒ quā
do irritatur ex cauſa preteritionis, vel exhered. facta ſciēter. tūc
teſtator cogitaut grauare eum quem exheredauit, vel preterūt
ſcienter in quantum poterat. Si enim eū priuabat tota hered.
q̄ ſibi debebat, multo magis preſumit lex ꝙ voluit grauare eū
12 legatis, ideo legata cōſeruantur. ¶ † Sexto eſt videndum, dr in
d. auth. ꝙ teſtamentum rumpitur quantum ad heredis inſtit. ⁊
cetera firma remanent, quero quid continetur appellatione cete
rorū. Reſpon. ſubſtitutiones directe, per quas non ſuccedit de-
functo, ſed pupillo, vel forte filio mente capto. ꝙ dic, vt dixi in l.
§. fi. de vulg. ⁊ pup. vbi glo. ⁊ Dy. tangunt. Idem fideicom. vni-
uerſalia legata, ⁊ fideicom. particularia, tutele dationes, vt ex-
preſſe dicitur in corpore vnde d. auth. ſumitur. Ex quo apparet
ꝙ nō eſt vera opi. Dy. quā ipſe ponit in l. j. de vulg. ⁊ pup. dum
dt, ꝙ ea que non poſſunt relinqui niſi in teſtamento, non remanēt
valida per illam auth. Nam tutele datio non poteſt relinqui niſi
in teſtamēto. l. j. s. de teſt. tute. ⁊ tamen remanent valida. Item
ex hoc dico, ꝙ conſtitutio executoris remanet firma eadē ratiōe
ſicut tutoris. Item illud quod eſt relictū in vi modi, remanet fir
mū cum vim legati obtineat. l. fin. C. de his ſub modo. Item ea
que ſunt relicta in vim conditionis, remanent in eodē ſtatu. in
quo erāt ante. per d. auth. An autem id quod debebat dari her.
inſtituto cauſa condi. implende, debeat dari filio pretertio, vel
e exheredato, apud quē remanet hereditas. Dic vt colligitur [e] ex
l. cui s. de condic. ind. ⁊ l. quod conditionis. de noua cauſa mor.
⁊ l. qui here. §. j. de cond. ⁊ demō. Itē ſi erat grauatus heres ſub
cōditione, ſi deceſſerit ſine liberis, an filius preteritus, ad quē va
dit hereditas, intelligatur grauatus ſub cōditione. ſi deceſſerit
ſine libe. vel cum deceſſerit heres ſcriptus. Dic, vt dixi in l. pecu
lium. §. fi. j. de leg. ij. Item an inſtitu. de re certa cōſeruetur, dic
13 vt dixi in l. ex facto. de hered. inſtituen. † Item ſi aliquid erat reli
ctum filio eheredato, vel preterito qui rumpit teſtamentū, an il
lud cōſeruetur, dixi in l. maximum. C. de lib. preteri. Cy. ponit i
auth. ex cauſa. Marti. Sili. diſputauit, ⁊ tenui ꝙ ei non debetur
vt Cy. refert, quā opi. ego teneo per rationes ſuas. Pro hoc in-
duco caſum. j. ſi quis omiſ. cau. teſt. l. ſi non ſolus. §. vbi leg. que
non cōſeruātur ex edicto, ſi quis omiſ. cauſa teſt. non cōſeruātur
ei qui viſus eſt teſtamentū impugnare. expreſſius videt j. de le.
14 preſtan. l. ſi filius, ⁊ iſtud puto verum. ¶ Septimo eſt † vidēdum
qua actione petuntur legata ⁊ fideicom. ex iſto teſtamēto rupto
ex cauſa preteritionis, vel exheredationis. Quidā dicunt actio-
ne ex teſtamento. Alij dicūt cōdictione ex lege illa. ⁊ iſta fuit opi.
Hugo. que corrigitur in auth. ex cauſa. in vlt. gl. Cyn. tenet eam
quod probatur, qr quando illud, ꝙ per ſe eſt inutile. cōfirmatur
agitur ex confirmante, non ex confirmato, l. pothu. §. fi. s. eo. ⁊ j.
ad trebel. l. ſi qs priore. j. de here. inſti. l. aſſe. hoc tenebat Pe. ⁊
Dyn. Alij dicunt ꝙ agitur actione ex teſtamento, qd tenet Iac.
de Are. ⁊ Iac. But. ⁊ hoc puto veriſſimū. Nā tex. i corpore vnd
ſumitur iſta auth. dt, tanquā in hoc nō reciſſum obtineat teſta-
mētō. ⁊ ſic apparet ꝙ ipſum teſtamētū ſit validū quo ad legata
vt ſic non naſcatur cōdictio ex l. propter teſtamētum, ſed ex ipſo
teſtō roborato lege, l. lege obuenire hereditatē. de verbeſig. ⁊ s.
de pact. l. legitima. vbi dicit qñ cōtract⁹ lege roboratur, oritur
actio ex ipſo cōtractu. Pro hoc videt caſus expreſſus in l. fi. de
15 hered. inſtituen. ¶ † Et ex his colligitur determinatio queſtio
nis. Dicit ſtatutū qd teſtamentū mandetur executioni, ſicut dif-
finitiua ſētētia. Modo petūtur legata ex teſtamēto rupto ex cā
preteritionis, vel exheredationis. S. quidē peterētur cōdictio
ne ex lege non haberet locū ſtatutum, quod dicit qd teſtamenta
mādentur executioni, ⁊c. Si peterētur actiōe ex teſtamento. tūc
haberet locum ſtatutum, ꝙ dicit, ꝙ teſtamenta mandentur exe-
cutioni, ⁊c. Et ita fuit determinatū p dom. Thaddeū d Pepu.
16 tunc doc. Bon. ¶ † Ultimo eſſet videndū ꝙ ſi teſtamentum re
manet validum quo ad legata ſi in teſtō eſſet appoſita iſta clau-
ſula, ſi nō valet iure teſtam. valeat iure codicillorū, an dicta clau
ſula tunc operetur aliquid, qd glo. tangit ⁊ doct. in dic. authē. ex

cauſa.⁊ videtur quod non,q2 valet iure teſtamenti quo ad aliqd
Sed dic,vt dixi j.de iure codicil.l.j.
1 ¶ **Videamus** †Ad ſecundã partem.Dicitur,ſi preteritꝰ fratribꝰ partẽ heredita
tis auocauit,quero qd ſic extranei eſſent ſcript. gl. dt idem,per
eãdem rationem,q2 teſtamentum eſt nullum,lʒ ſit argumentum
contra ſ̃.e.l.poſthumis.verſ.idem ⁊ circa. ſed ſm intellectum,
quem ibi dedi non eſt contra.Sed circa glo.eſt videndum,quo
modo extraneis inſtitutis pot ſt eſſe idem.Nã hic auocauit a fra-
tribus partem,ab extraneis deberet auocare totum,quando in
totum ſuccedit.Sol.intelligas hic,extraneis id eſt fratribus fi-
a lijs nã cipatis.alias fateoꝛ ꝙ totũ auocaret.¶ †Quero quo iu
re teſtamentũ irritetur ex cauſa pꝛeteritiõis,vel exhereditiõis.
Reſpõdeo,hic circa hoc ſunt opiniones,q2 quidam dicunt ho-
die non habere locum querelã,qd reprobaui.ſ̃.de teſt.l.j. Alij
dicunt,quod ĩ pꝛeteritione paterna nihil innouatur,qd repꝛo-
baui ſ̃.eadem l.¶ Unde omnibus omiſſis in hoc articulo ſecũ-
dũ opinionem quam teneo,diſtinguo vobis per tres caſus,Pꝛi
mo quando queritur de deſcendẽtibus,pꝛeteritis,vel exhereda
tis.Secundo,quãdo de deſcendentibus.Tertio,quando de col
f lateralibus.Circa pꝛimum f dic aut fuit pꝛeteritus,vel exhere-
datus a patre,vel eiꝰ linea,aut ab auo paterno,vel ſimilibꝰ, aut
a matre,vel eiꝰ linea.Pꝛimo caſu,aut erat filiꝰ in poteſtate aut
emãcipatus.Si in poteſtate,⁊ tunc eſt pꝛeteritus,teſtamẽtum
eſt nullum ipſo iure ⁊ põt petere contratab.vt l. maximũ vitiũ.
de liber.pꝛeferri.ꝙ intellige ſi tenebat pꝛimũ locum,vt dicta l.
Gallus,§ ⁊.qd ſi tantum.ſ̃.titu.pꝛimo.Si vero fuit exhereda-
tus,⁊ tunc aut eſt inſerta cã legitima, ⁊ opoꝛtet eum venire per
querelam inofficioſi teſtamenti,⁊ ſi quidem cauſa pꝛobabitur,o
mnino repellitur,vt in auth.de hered.⁊ falcid.§.exheredatos.
alias teſtamentũ reſcinderetur quo ad inſtitutionem tantum,vt
ſ̃.dixi Si vero cauſa non fuit incerta, ⁊ tunc poteſt dicere nul-
lum,vt in auth.vt cum de ap.cog.§.aliud.Unde cauſe inſertio
eſt hodie de ſubſtã ia,vt not.ſ̃.de teſt.l.j.Si vero queris de filio
h emãcipato,⁊ tunc h fuit exheredatus,tunc idem ꝙ in filio in po-
i teſtate,vt ſ̃.dixi,q2 aut cum cã,aut ſine cauſa .Si fuit pꝛeteri-
tus ſine cauſa,⁊ tunc idem ꝙ in filio in poteſtate conſtituto,q2 ⁊
19 dicit nullum,⁊ põt venire per contratab.Aut fuit pꝛeteritus cã
adiecta,⁊ in hoc differt emancipatus a ſuo,Suus enim dicit nul
lum,⁊ poteſt venire per cõtratab.vt dixi emãcipatus vero habet
neceſſe venire per contratabu.vt dixi in auth.de her.⁊ fal.§.ex-
20 heredatos.vt ibi glo ¶ †Secundo caſu,qñ pꝛeteritio fit a ma-
tre,vel eius linea,tũc nulla eſt differentia inter preteritionẽ,⁊ ex
heredationẽ cũ eiꝰ pteritio pꝛo exheredatione fit.Aut eſt pꝛete
ritus vel exheredatꝰ cum cã,⁊ opoꝛtet eum venire per querelã,
vt Jn.de exhere.lib.§.mater.Aut ſine cã,⁊ dicit nullum,q2 teſta
mentum deficit in ſuis ſubſtantialibus,cum cauſe inſertio ſit de
ſubſtantialibus,vt ſ̃.dixi.Et hoc in filio iã nato.Ju poſthumo
vero nõ poteſt inſeri cã,l.ſi quis in ſuo.§.legis.C.de inof. teſta.
⁊ ſic ſemper dt nullum.Contra pꝛedicta facie,C.de inoff.teſt.l.ſi
maritus tuus.vbi ſi pteritio ſit ſine cã habet locum querela.So.
ibi loquitur in exheredat.,vt ibi dt glo.Quod patet,q2 ibi dicit
competere querelã,q̃ cum iure dicendi nullum non competeret.
l.maximum.C.de lib.pꝛete.Jnſt.de inoff.teſta.§.tã autem.Ex
pꝛedictis ergo vides ꝙ qñ per iura antiqua teſtamentum rum
pebatur ipſo iure ⁊ per iura noua nihil immutatur.Sed quãdo
filius habet neceſſe venire per querelã,vel per contratabu.tunc
eſt hodie additum in fauoꝛẽ filioꝛũ,ꝙ per patrẽ inſeratur cauſa
legitima,alias teſtamentum eſt nullum.Et pꝛedicta quantũ ad
modum rumpendi,⁊ quantum ad pꝛeſtationem legatoꝝ.dic v
ſ̃.dixi.¶ †Circa ſecundum pꝛincipale ſcilicet quãdo querimus
de aſcendentibus pꝛeteritis vel exhereda.,dic aut loquimur de
matre vel eius linea aut de patre ⁊ eius linee. Pꝛimo caſu aut
pꝛetereuntur vel exheredãtur ſine cauſa, ⁊ teſtamen. eſt nullum
q2 deficit in ſubſtantialibus vt ſ̃.dixi.Aut cũ cauſa ⁊ tunc ſiue
pꝛetereãtur,ſiue exheredẽtur.idem eſt quia ſemper habẽt neceſ
ſe intentare querelam.cum talis pꝛeteritio pꝛo exheredatiõe ha
beatur,vt inſtit.de exher.lib.mater. Et licet ibi locum in deſcẽ-
dentibus pꝛeteritis,idem in aſcendentibus. C. de inof.teſta.l.
cum filium.⁊ ſ̃.de inof.teſt.l.j.Si vero queritur de matre vel ſi
ue linea,⁊ tunc aut pater vel auus eſt pꝛeteritus de exhere. filio
emancipato,aut a filio in poteſtate conſtituto. Pꝛimo caſu ſiue
cauſa ⁊ teſtamentum eſt nullum,q2 deficit in ſubſtãtialibus vt ſ̃.
dixi.Aut cum cauſa,⁊ tunc aut eſt pꝛeteritus,⁊ hʒ contrahen.vt
j.ſi a parẽte qs fue.manu.l.j.Aut eſt exheredatus ⁊ habet que
relam.l.j.de inofficio.teſtamen.⁊ l.pater filium.ff.eo.cum ſimili
bus.Si vero eſt pꝛeteritus a filio in poteſtate cõſtitu.⁊ tũc aut
teſtatur extra caſtrenſe vel quaſi,⁊ non poteſt,⁊ ſic teſtamentũ eſt
ipſo iure nullum ex defectu perſone teſtantis vt ſ̃.de teſtament.
22 qui in poteſtate,⁊ C.qui teſtam.facere poſſunt l.penul.† Si vero
teſtatur in caſtrenſi vel quaſi ꝙ poteſt glo.variant,nam quando
que dicunt ꝙ tale teſtamentum nullo iudicio poteſt retractari,
ita not. in auth.ex cauſa.⁊ C.de inoffi.teſt.l.de inofficioſo,⁊ ſ̃.de
inofficioſo teſta.l.j.Quandoque dicunt glo.ꝙ teſtam. non rum
pitur ſed agitur ad legitimam,conditione ex lege,vt no.C.de epi
ſcopis ⁊ cleri.authen.pꝛeſbyteros,⁊ eo.tit.l.cum l.⁊ in auth.de
ſanctiſſimis epiſcopis.§.pꝛeſbyteros.Quandoque glo.dicunt
ꝙ iura antiqua coꝛriguntur in hoc,q2 hodie teſtamentum filij
ſuper caſtrenſi,vel quaſi ſubiacet querele,vt not.C.de inof.teſt.
l.ſi.⁊ C.ad Tertul.auth.in teſta.⁊ ſ̃.de inoffi.teſta.l.Papinia-
nus.§.Papin.⁊ j.ſi a parente quis fuerit manu in rub.Et hanc
opin.non tenet Jacob.de Are.quod mihi placet,Pꝛobatur in
coꝛpoꝛe vnde ſumitur.auth.ex cauſa nam lex loquitur in filiofa
milias in caſu in quo poteſt teſtari,ſed non poteſt niſi caſtrenſi,
vel quaſi ergo in illo loquitur.Dic ergo aut filius in poteſtate
pꝛeterijt vel exheredat.patrem ſine cauſa,⁊ teſtamẽtum eſt nul-
lum ipſo iure,q2 deficit in ſubſtantialibus,vt ſ̃.dixi,Aut cũ cau
ſa,⁊ tunc aut pꝛeterit nullum.Aut exheredat.⁊ eſt locus quere
le,vt ſ̃.dixi in filio pꝛeterito.¶ †Circa tertium pꝛincipale,ſcʒ
quando querimus de collateralibus,tunc aut de fratre,⁊ ſoroꝛe.
auth.de vlterioꝛibus.Pꝛimo caſu aut de vterinis tãtum,⁊ nul
lo modo admittuntur.C,de inoffi.teſt.l.fratres.in pꝛin.Aut de
conſanguineis.vel vtrinqʒ coniunctis,⁊ tunc ſiue ſint pꝛeteriti ſi
ue exhered.ſemper veniunt per querelam,duobus concurrenti
bus ſ.quando perſona ſit inſtituta,⁊ ꝙ cauſe ingratitudinis ceſ
ſent,que ponuntur in coꝛpoꝛe de nupt.§,ingratitudinem ⁊ pꝛo
batur in d.l.fratres.C.de inofficio.teſta.¶ Quero ex pꝛedictis
vides quod teſtamentum irritatur per querelam. vel per con
tratab,vel per eius dicendi nullum.Pꝛacticam querele habui
mus ſupꝛa titulo inofficioſo teſtamento.Pꝛacticam bonoꝛum
poſſeſſionis per contratabulas habuimus de bonoꝛum poſſeſ.
contratabulas,⁊ dixi in l.iij.§.ſi cauſa cognita de bono. poſſeſ.
De iure vero dicendi nullum,non habemus ſpecialem titulum
†Quero ergo qualiter pꝛoponatur?Juriſconſultus hic innuit a
perte quod non ſit facere mentionem de nullitate teſtamenti,ſed
ſimpliciter petat hereditatem ab inteſtato ⁊ ſi excipietur de te
ſtamento,replicabitur de nullitate,vt hic dum dicit ſe pꝛeteri
tus a fratibus partem auocauit,⁊c.vide text expꝛeſſum. C.de
oꝛdin.iudi.l,j.⁊ hec eſt bona pꝛactica.Cum autem ipſo iure
nullum non eſt neceſſe ꝙ a iudice poſtuletur,e l.que ſub conditio
ne in ſi.de condi.inſti.poſſet tamen ſi quis vellet pꝛincipaliter pe
tere quod teſtamentum pꝛonuntietur nullum,⁊ hoc here[illegible]
ficium iudicis,vt dixi in dicta l.que ſub conditione. in [illegible]
vt ibi.

§.**Veniamus.** Ad tertiam partẽ.Hic dicitur ſi filius pꝛeteritus nõ vult dicere
nullum,ꝙ teſtamentũ confirmatur.Op.in hoc teſtamento ſunt
inſtituti alij fratres,⁊ ſic venientes ab inteſtato,ſiue ergo pꝛete
ritus pappꝛobet teſtamentum,ſiue non,debet confirmari.l.hec
conſultiſſima,§.ſi quis ex imperfecto.⁊ §.ſi quis autem.C.de te
ſta.Sol.ibi loquitur in teſtamento imperfecto ratione ſolenni
tatis hic in teſtamento imperfecto ratione pꝛeteritionis.[illegible]
quod no.ſ̃.tit.l.filius qui in poteſtate.⁊ l.ſi quis poſthumos.§.
ſi filium.quod dic.vt dixi intra.de ʒtab.l.ſi duobus.§.ſi pꝛius
1 ¶ †Scdo opp.in authen.vt cum de appel.cog. §.ſiue igitur,vbi
dicitur,ꝙ ſi hec obſeruata non fuerint liberi equa lance voca
n tur.⁊ quãdo loquitur de liberis dicit,ꝙ hereditas veniat ad ve
nientes ab inteſtato,Ex hoc apparet ꝙ filio pꝛeterito teſtamen
tũ rũpitur,⁊ lex pꝛocedit vltra diſponendo de here.vnde appꝛo
batio filij pꝛeteriti,nihil videtur ꝙ poſſit operari contra diſpo
3 ſitionem legis. Pꝛopter hoc †Jac de bel.dicit hodie iſtã l.ha
bere locũ liberis extãtibibus,q2 lex pꝛouidit eis.Sʒ puto con
tium.Nam tit.vt cum de appel.cognoſcitur non venit ad impu
gnandum teſtamentum pꝛincipaliter,ſʒ ad adiuuandum in quan
tum poteſt. Dico ergo ꝙ illa auth.limitatur per iſtam l.ſcʒ
ex cã pꝛeteritionis,vel exheredationis teſtamentum irritatur
niſi fuerit appꝛobatũ per legem iſtã,vt ſ̃.de leg.l.ſed ⁊ poſte
res.⁊ qui ſatiſda.cogan.l.ſciendum.coniũcta auth.offeratur.C.
de lit.cõteſta.iſtud communiter tenent gl.⁊ colligitur ex glo.
quas ibi allegabo.¶ Oppo.Jnſti.de exhere.lib.in pꝛi.Sol.
ibi dicitur teſtamentum nõ valet,in quo filius eſt pꝛeteritus,ve
rum eſt,ſi velit teſtamento dicere nullũ, non ſi ſemper taceat,
hic,⁊ vide iſtam gloſſ.ſigna,q̃ incipit,vel deponens,⁊c.ibi non
7 ſemper taceat,⁊c.innuit iſta glo.† ꝙ filius declarat intentionem
ſuã ſi vult dicere teſtamentum nullum,cum interim eſt aliquod
expꝛeſſus.gl.C.de bonoꝝ poſſeſſ.contrata.l.ij. facit ꝙ not.ſ̃.de
teſtibus l.j.⁊ hãc glo.tenet Hy.in l.gallus.in diſtin.ma.Alij
dicunt cõtra per caſum ſi tab.teſt.nul.exta.l.j.in ſi.⁊ ſ̃.tit.j.l.
Ju quibꝰ dicitur ꝙ vno filio pꝛeterito,alij filij ſtatim poſſunt ve
nire ab inteſtato,ergo interim teſtamentum nõ eſt aliquod,
quam[illegible]

quãdiu eſt locꝰ teſtamentarie ſucceſſioni, ceſſat ab inteſtato,⁊c.⁊
hoc refert K. y. C. de poſthu. hered. inſtit. l. ij. tenent ergo iſti ꝙ re-
quirat ꝙ filiꝰ preteritꝰ approbet expreſſe,nec ſufficiat ſi taceat
18 K Ego dico ꝙ.Quãdoqꝫ filiꝰ approbat expreſſe, ⁊ tunc non eſt
dubium ꝙ teſtamentum confirmetur,vt hac l. Approbare autẽ
expreſſe,eſt facere aliquem actũ,per quem inducatur abſtinẽtia
ab hereditate paterna,vt text. hic expreſſe dicit,ꝙ ſi ſe bonis pa
tris abſtineat,⁊c. Quãdoque filius approbat teſtamentum taci
te,vt qꝛ facit aliquem actum , ꝙ non poſſet procedere niſi teſta-
mentum valeret,vt petendo cõtratabulas. Non enim põt teſta-
mentum reſcindi per contratab. niſi preſupponatur valere,⁊ tũc
videtur illud approbare tanquam teſtamentum ſic factum, non
tanqꝫ bene factum. Sic dicimus in domino appellante a ſeten-
tia falſi procuratoris,l. tertia. §. falſus. infra, rem ratam habe.
Et hoc ꝙ dico de filio,probatur infra de contratabu. l. is qui in
poteſtate.⁊ l. ſi duo. Facit ꝙ not. C. de bonorum poſſeſſio. con-
tratab. l. ij. ⁊ C. de liber. preter. l. maximum. Idem ſi legatum
ex teſtamento acceptaret,vel aliqd ſimile faceret. l. fi. §. ſi legata
ria heres ſ. de inofficio. teſtmen. Quandoque filius non appro-
tat expreſſe nec tacite per aliquem actũ,ſʒ ſolum tacet, ⁊ tunc an
per taciturnitatẽ inducatur approbatio teſtamenti,ſunt opi. vt
dixi. Dico ſiquidem filius tacet,tamen facit aliquem actũ per
quem inducitur aditio,vel immiſtio in hereditate paterna, tũc ex
preſſe videtur dicere nullum,vt hic dum dicit,ſi partẽ heredi-
tatis auocauerit. Idẽ puto ſi bona hereditaria poſſederit eadẽ
rõne. Preterea,hic dixit,ſi bonis patris ſe abſtinuit,⁊c. ſʒ quã-
o do ſe immiſcuitᵒ ſecus. Si vero nullum talẽ actum fecerit, tunc
ſi quidem taceret tanto tempore, ꝙ preſcribatur iuri adeundi,
vel immiſcẽdi de iure ciuili intra triginta annos,nõ eſſet dubiũ,
qꝛ paria ſunt,quem excludi repudiatione,vel tempore, l. ſecun-
da. §. expectandi. infra bonorum poſſeſſio. ſecundũ tabula. Si
vero tãto tempore non taceat,tunc gl. videtur velle quod ſi pre-
teritus taceat per annum,ꝙ ex tali teſtamento debetur bonorũ
poſſeſſio ſecundum tabulas. text. eſt ⁊ gloſſ. de carb. edi. l. ſi im-
pubes. §. finali. ibi,aut non accepiſſet. Alias habet cõtratab. vel
ab inteſtato bonorum poſſeſſionem ſecundũ tabulas, ⁊ ita intel-
ligit ibi glo. ꝙ videtur rationabile. ¶ Nam ex hoc teſtamento
ſic approbato datur bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas, non
autem aditur hereditas de iure ciuili,vt ſ. dicã,ſed pretor tacẽ-
tem per annum, habet pro omittere, merito ſuccedit edictum
pretoris,vt det bonorum poſſeſſionem ſecundum tabul. probat
in dicta l. ij. §. expectandi. infra de bonorum poſſeſſion. ſecundũ
tabulas. ¶ contra hoc videtur. C. de iure deliberandi. l. ſcimus
p Pvbi ille qui repudiat bonorum poſſeſſionem de iure pretorio,
non prohibetur ſuccedere de iure ciuili ab inteſtato. Quidami-
ſtã glo. reprobant. ſed ſi vis eam ſuſtinere, non tamen eſt con-
tra quia loquitur quando aliquis repudiat de iure pretorio ex
teſtamento,nec eſt aliquis qui poſſit ex teſtamento ſuccedere,hic
vero eſt aliquis qui põt ſuccedere e ex teſtamento,vt dicta l. ſi im
pubes. §. fina. ¶ Oppon. C. de poſt. heredi. inſtit. l. ij. Gloſſ. dicit
ibi in poſthumo,hic in iam nato. Hec non videtur bona, qꝛ faci-
lius confirmatur teſtamẽtum ruptum natiuitate vel agnatione
poſthumi,qꝫ ruptum preteritione filij iam nati,vt ſ. eod. l. poſt-
humis in principio. Dico ergo ꝙ in l. contraria impubes deceſ-
ſit in tali ſtatu,in quo nihil intelligegat: vnde non poteſt ſibi im-
putari approbatio,vel reprobatio. Sic dʒ intelligi quod no. ſ.
eodem l. qui vxorem. ¶ Oppo. teſtamentum non poteſt pende-
re ex alterius voluntate,l. illa inſtitutio, de heredibus inſtituẽd.
ergo non poteſt pendere ex voluntate filij. Sol. non poteſt con-
ferri in alteriꝰ voluntatem a teſtator. vt ibi, ſed a lege ſic, vt hic
29 ¶ †Venio ad queſtiones,⁊ circa iſtã partẽ quero primo, vtrũ
ex iſto teſtamento ſic approbatio poſſit adiri hereditas de iure
ciuili,vel ſi neceſſe ꝙ petatur bonorum poſſeſſi. ſecundum tabu-
las de iure pretorio. Quedã glo. tenent quod de iure pretorio
vt ſ. l. proxima,in ſecunda gloſſa.⁊ infra de contratabu. l. quod
vulgo.⁊ C. de contratabu. l. ij.⁊ ſupra de petitio. heredita. l. j. v-
bi glo. firmat. In cõtrarium quod poſſit adiri de iure ciuili. in-
nuit gloſſa. j. de lega. preſtand. l. ſi duo. in glo. paruula. dum di-
cit,ſed adiuit vel bonorum poſſeſſionem petijt.⁊ C. de inſtitu.⁊
ſubſtit. l. ſi pater. ꝙ patet,qꝛ gl. in l. certum. C. vnde legiti. ponit
omnes caſus,in quibus hodie eſt neceſſaria bonorum poſſeſſio
ſecundum tabulas,nec ponit iſtud Dynus in diſtinctio. magna,
quã ponit in l. Gallus. dicit ꝙ hoc teſtamentum valet de equita
te,nec declarat,pretoria,vel ciuili. Sed in quadam ſua diſputa-
tione determinauit quod de equitate pretoria,per ratiõem poſi-
tã in gl. ſ. l. proxima. Idem tenet Roffred. de bonorum poſſeſſio
ſecundum tabul. idem Cyn. in l. certum. C. vnde legitimi. Et i-
ſtud videtur verum de rationem poſitam, ſupra, l. proxima. qꝛ
ſi hoc teſtamentũ valeret de iure ciuili,primum rumperetur, ꝙ
eſt cõtra l. ſi filius qui in poteſtate,ſupra tutul. primo,quo dno.
quia quum ſit neceſſe ſuccedi de iure pretorio eſt neceſſe quod cõ
gnoſcatur bonorum poſſeſſio coram iudice intra annum,vel cen
30 tum dies,l. fi. C. qui admit. ad bonorum poſſeſſio. ¶ †Quero,
quid ſi teſtamentum non habet ſolennem numerum teſtium an
poſſit approbari per venientes ab inteſtato. Dico quod non,vt
C. de teſtamen. l. non dubium. Ratio tunc enim approbatio filij
valet, quando teſtamentum rumpitur eius fauore,quia preteri
tus,vt hic. Sed ſolennitas nõ eſt inducta fauore inſtituti. ſ iure
publico,vt dixi in l. nemo poteſt j. de lega. j. Ideo approbando
31 non poteſt validari teſtamentum. ¶ †Quero quid ſi teſtamen-
tum habet ſolennitatis defectum,tamen in eo ſunt inſtituti ve-
nientes ab inteſtato,ſed contra talem defectum ſuccurritur per
legem,hac conſultiſſima. §. ſi quis autem. C. de teſta. item eſt ibi
defectus preteritionis,an poterit approbari. Reſpondeo. ſic
32 vt d. l. ſi duobus. §. prius,infra de contratab. ¶ †Quero, hic lo
quitur in filio preterito,quid in alijs liberis pret. Reſpõdeo idẽ
vt infra de leg. preſtan. l. is qui in poteſtate.⁊ in l. ſi duo. C. de li
33 ber. preter. l. maximum. ¶ †Quero quid in patre preterito ap
probante,an teſtamentum recõualeſcat equitate legis. Iſte paſ
ſus non poterat eſſe cognitus iſto iure,cum pater preteritus nõ
dicebat nullum,ſed veniebat per contrabu. hodie vero dixit nu
lum, vt dixi in diſtinctione precedentis partis. Unde cre-
do per equitatem huius legis teſtamentũ confirmari eadem ra-
34 tione,nihil tamen reperio expreſſum. ¶ †Quero ſi filius prete
ritus non vult dicere nullum,an alij beneficio preteriti poſſint
dicere nullum ſicut dicimus in contratab. l. ſi poſt mortẽ. in fi. j.
35 de contrata. dic vt ibi dixi. ¶ †Ultimo quero, vſurarius fecit
teſtamentum,⁊ antequam faceret,vel in ipſo teſtamento nõ pre-
ſtitit cautionem de reſtituendo vſuras,ſecundũ formã. c. quam
quam. de vſu. lib. vj. poſtea preſtitit illam cautionẽ, aut teſtamẽ
tum reconualeſcit Ioan And. cum gloſſauit ſextum librũ dixit
ꝙ ſic. poſtea videns ꝙ multi reprobabant opi. ſuã per l. j. §. ſed ſi
filiusfam. ſ. de leg. §. ⁊ ſupra de teſta. l. ſi filiusfam. quando gloſſa
uit Clementinam in c. de ſepultur. dicit quod teſtamentum re-
conualeſcit quoad ſepultu.⁊ ita intellexit dictũ ſuum in d. cap.
quanquam de vſur. lib. vj. domini Nicol. de matarel. antequam
fierent iſte gloſſ. diſputauit hanc queſt.⁊ determinauit ꝙ teſta-
mentum reconualeſcat,vt tollantur omnia contraria, dixit ſic.
Quãdoque teſtamentum ab initio non valet,qꝛ ille qui facit eſt
inteſta.⁊ ex poſt facto non reconualeſcit. l. j. §. ſed ſi filiusfam. in-
fra,de leg. iij.⁊ de here. inſtitut. l. ſi filius. Quãdoque teſtamentũ
non valet ab initio propter defectum hered. inſtitu. vt qꝛ eſt in-
ſtabilis paſſiue,⁊ tunc idem. ꝙ dic. l. ſi alienum. §. in extraneis. ſ.
hered. inſtit. Quandoque deficit ab initio ratione ſolennitatis,
⁊ tunc idem,quod non reconualeſcit. Uno enim contextu debẽt
adhiberi ſolẽnitates,vt C. de teſta. l. cum antiquitas, ⁊ ſupra de
teſta. l. heredes palam. in fine. Et quartus caſus in quo teſta.
non deficit propter defectum perſone teſtantis heredis inſtitu
ti vel ſolennitatis,ſed deficit per creditores,qui fraudantur, vt
quando ille. qui non eſt ſoluendo,inſtituit ſeruos,tunc tale teſta-
mentum potuit reconualeſcere,ſi poſtea incipit eſſe ſoluendo,vt
C. de neceſſarijs ſeruis heredi. inſti. l. j.⁊ infra de hered. inſtitu
l. qui ſoluẽdo non erat duos Apol.⁊c. Nunc ad propoſitũ c. quã
quam extra de vſur. lib. vj. non facit vſurarium inteſtabilem,ſed
prohibet perſonis intereſſe tali teſtamento dũ dicit, nullus ma
nifeſtorum vſurariorum teſtamen. interſit. Item preſtatio cau-
tionis ſolennitate teſtamenti. ꝙ patet. quia poteſt preſtari cau-
tio vel teſtamentum per plures dies. vt d. cap. quanquam. Si
enim eſſet de ſolennitatibus,deberet fieri vno contextu. vt di-
ctum eſt Determinat ergo quod dictum teſtamẽtum confirme
tur cautione poſtea preſtita. Simile. C. de preci. Impe. offerẽ.
l. vniuerſa. Pro hoc optime facit equitas illius legis,ſupra, l. p
xima. in prin.⁊ hic repetitur quod poſtea Ioan. And. poſuit in
nouella ſuper ſexto,in dic. ca. quanquan.

ADDITIONES.

Po. ¶ Filio preterito. Vide Bar. in conſi. lxxx. inc. in q. vertẽ
te in curia domini capitanei. Pro intellectu huius legis:⁊ pro
ea vide Ludo. in conſi. xxiiij. incipien. poſtmodum autem inſtã
te. vbi diſputauit ꝙ inſtitutus poſſit dicere teſtamentum nullũ
in quo alter filius eſt preteritus,vide Bal. in l. j. C. de ſuis ⁊ leg.
vbi reprehendit Bar. hic. ¶ Amplia iſtam legem vt per Pau.
de ca. in l. fi. C. de bono. poſſ. ſecundum tab. ⁊ limite,multis mo
dis. vt per Rom. ſing. ccccliij. ⁊ ſequen.
P. Pau. P. Nota ꝙ filius non poteſt approbare in dãnũ
alterius,vt per Bar. in l. j. ff. de vulgari ⁊ pupillari,⁊ circa mate
riam iuris dicendi nullum,vide Aretinum in conſi. xlix. ⁊ an ius
dicendi nullum tranſeat in fiſcum quando bona filij publicantur
mortuo patre,⁊ quid ſi viuo eo. vide que habes ad Bartol. in l.

tutoꝛis.C.ad legem Iuliam de vi. Item quod tūc tollatur iſtud ius dicendi nullum per triginta annos vide Antonium, conſil. xxv.⁊ qualiter ſuccurritur etiā qñ ſuccedit ab inteſtato,⁊ quādo teſtamentum fuit nullum,⁊ heres ſcriptus alienauit quādo poſſidebat vt heres Itē quāto tempoꝛe duret ius dicendi nullum, vide Ant.conſil.lxvij.circa fi.quem ſequitur Bar.in hac l. Itē iſta l.limitauit Bal.in l.ſicuti certi.C.de teſt.mili.vbi vide Iaſ. in j.aut ij.col. Item an ius dicendi nullum tranſmittat here. ex potentia ſuitatis,vide Iaſo.in l.ſi infanti.C.de iure deliber. dicentem iſtam eē queſt.nouā ⁊ nullibi tactam,⁊ concludit,ꝙ non, contra Bal.vide etiam eum in l.cum mota.C.de tranſact. Item an filius infamis pꝛeteritus,an poſſit teſtm̄.dicere nullum,vide Paul.de caſt.in l.in arenam.C.de inoffi.teſt.dicentem ꝙ nō.ꝙ ⁊ contrarium ibi tenet domi.Iaſ.in d.not.

b Pom. ¶ Ex ſcda pte not. Uide multa ſimilia per Cardi. conſil.v.in j.⁊ ij.co.⁊ limita per Pau.de ca.hic quem refert ⁊ ſequitur Alex.conſi.lxxiij.inci.ponderatis.in vlt.col.iij.volu.

A ¶ Aſſumi. Not.quottuplex ſit exhere. Adde Bal.in repet.l.in ſuis ſ.tit..l.j.

d Alex. ¶ Remanent incoꝛrecta. Si exhere.vel pꝛeteritio fuit facta ab ignoꝛante,an habeat locum auth.ex cauſa. Adde Bal.in l.in ſuis in repe.ſ.tit.j.

Alex. ¶ Ut colligitur. Iſtam opi.etiam tenet glo.in l.maxi. C. de li.pꝛet.in verb.totius ſubſtantie.in c.⁊ ideo R l.⁊ Bar.⁊ An. in dic.l.maximum,vitiū,dicunt ꝙ iniquum eſſet ꝙ exheredatus admitteretur ad querelam defuncti eius iudicium impugnādo ⁊ ꝙ legatum ex eo teſtamento cōſequatur,eius iudiciū quo ad legatum appꝛobando,arg.ff.de inoffi.teſt.l.ſi pars,§.ſi,⁊ l.vlti in pꝛin.⁊ l.filium.§.omnibus de leg.pꝛeſ.quā opi.etiam ſequit Bar.in auth.ex cauſa.⁊ Bal.C.de lib.pꝛe.,⁊ Bar.in l.pen.C. de fideicom.ſed Ang.tenet contrarium in §.fi.ad fi.in auth. vt cum de Appel.cog ſed magis communis opi.eſt cum Bar. Sed quidam alij dicebant,ꝙ aut talis filius incipit a petitione legati,⁊ videtur teſtamen. appꝛobare ⁊ ſic poſtea non poterit ipſum impugnare aut incipit ab impugnatione,⁊ tunc redditur indignus legato,l.Papin.§.meminiſſe de inof.teſt.vnde iſta duo nō poſſunt ſimul ſtare,ꝙ filius irritet teſtamentum,⁊ deducat rem ad cauſam inteſtati,⁊ ꝙ poſſit petere legatum virtute dicte aut. ex cauſa. Et hoc videtur ſentire Ful.in d.l.maximū vitium. Sz Pau.ibi dicit,quod non videt quomodo iſtud pꝛocedat. Nā nō eſt verum ꝙ petendo legatum videātur teſt.appꝛobare,cum nō habeat neceſſe hoc facere,imo etiam teſtamento non valeute legata valent,⁊ tunc demum petēdo legatum,appꝛobare videtur teſtamentum,quando ipſum legatum aliter conſequi,vel pꝛoſequi non poteſt niſi teſtamēto appꝛobato ⁊ valido,⁊ erat de iure veteri,⁊ qui vult vnum vult aliud,ſine quo illud haberi non pōt, l.illud de acq. here.l.ij.de iur.om.iu.hic autem cum nō ſit neceſſe appꝛobare.licet impugnet,per hoc non redditur indignꝰ legato poſtquam lex reddit legata valide, etiam teſtamento ⁊ pugnato. Unde veriꝰ ſibi videtur pꝛima opi.gl.poſita in d.l. maximum.contra Bar.ibi ⁊ hic.

f And.Bar. ¶ Circa pꝛimum.vide eundem in auth.ex cauſa. ⁊ conuenticu.C.de epiſco.⁊ cle.⁊ in auth ex teſtamento.C.ad ter. Saly.in d.auth.ex cauſa.⁊ in auth.pꝛesbyteros.C.de epiſco.⁊ cler.quo ad filiū clericum Iacob.But.in d.auth.pꝛesbyteros. Ang.in auth.vt cum de appel.cog.§.ſiue igitur.⁊ in l.j.ff.de inoffi.teſt.⁊ per dom.Abba.in c.qꝛ.nos.de teſt.vbi alleg. caſum. ꝙ teſta.filiuſfam.clerici,non ſubiacet querele. Et alle.etiā Bar. in auth.ſi qua mulier.C.de ſacroſan.eccle.vide que ibi dixi dic. c.qꝛ nos.

g Ale. ¶ Cauſa legitima. Legitime cauſe enumerātur in cās.i §.au hen.vt cum de oppe.cog.pꝛo cuius §.intellectu cōſidera, ꝙ ille tex.enumerat inter alias cauſas exhered.illam videlicet ſi quis parentibus ſuis manus intulerit,⁊ poſtea ſubdit,ſi grauem ⁊ inhoneſtam iniuriam eis intulerit, qꝛ attento ꝙ in pꝛimis fecit mētionem ille text.de filio inferēte manus in patrem, ⁊ poſtea pꝛo cauſa enumerat,ſi grauē ⁊ inhoneſtam iniuriam intulerit,⁊c. ꝙ ſufficit verbalem iniuriam grauem ⁊ inhoneſtam inferri. Ita dt Ioā And.in c.fi.de donatio.quam alij ſequuntur in intellec. dic.cap.fi.dum litera dicit,ſi foꝛte in eū impias manus iniecerit,aut ſibi atroces iniurias,⁊c. Nā illa vltima verba debent ſecundum Ioan,Andr.⁊ alios ibi exemplificari in graui iniuria verbali,nō autē in actu vulnerādi, vel fuſtibus cedēdi,qꝛ hec cōpꝛehendatur ſub illis verbis,impias manus iniecerit. Et ꝓ hec eſt reſponſum ad cap.illoꝛum.de ſent.excom. Adde legem pꝛeto.§.atrocem.cum §.ſequenti.⁊ duabus ll.ſequenti.ff.de iniu. ⁊ l.ſed ſi hac.§.pꝛetoꝛ.de in ius voc.⁊ ibi no. Guil.de Cu.⁊ An. vbi ponunt que dicatur grauis,vel grauiſſima iniuria.⁊ per Hoſten.in ſumm.de ſen.excommuni.§.quis poſſit ab hac.verſicu. Sed ⁊ dicunt quidam ibi,ſed quā dies grauē vel enoꝛmem iniuriam.⁊ per Bar.in l.non ſolū.§.ſi mandato.ff.de iniu.⁊ Bal. in l.ſi magnum.C.qui accuſa.⁊ And.de Iſer.in c.§.§.ſimiliter in tit.quibus mod.ſeu amit.⁊ Spe.in tit.de legato.§.nunc dicamus.verſic.quod etiam dixi.vt ibi dixit,ꝙ pꝛeter homicidum ⁊ membꝛi mutilationem committitur iudicātis arbitrio,q dicatur grauiter offendi,vt eſt etiam dictu. Inno.in d.cap.eam illorum ergo pꝛobatur in dic.§.cauſas.iuncta deciſione Ioā And. in d.cap.lin.ꝙ etiam ſi non interuenerit acutalis percuſſio,pōt dici grauis iniuria. Si ergo poteſt verificari tex.dic.§.cauſas.ſ verbali iniuria,ſine dubio iſta iniuria verbalis ſufficere dꝫ puta quando diceret filius patri,pꝛoditoꝛ,⁊ ꝙ eſſet dignus decapitari. Nā quid cenſetur eſſe graue,vel leue ex qualitate pene,l.ij. ff.de pub.iudi.l.auxiliū.ff.de minoꝛ.⁊ no.glo.in l.ad eg.ff.de regu.iur.⁊ Bar.l.in d.l.ſi nō ſolū.§.ſi mādato.de iniur.⁊ in l.leuia.ff.de accuſ.⁊ dixit no. Angel.in dic.l.leuia.ꝙ ſi cōmunis opin.eſt in regione aliquod delictū eſſe leue,vt eſt Floꝛentie percutere cum pugno,reputabitur leue, ⁊ pari rōe eſt ſi reputatur graue cenſebit graue. Bene facit,licet ipſe nō alleg.l.ſaculariij. ſunt quedam.ff.de extraoꝛ.crimi.vbi delicta debent puniri ſecundum minoꝛem pꝛouinciarum. Et eſt melioꝛ tex.qui ſit in iure ſm Bal.in l.ij.in fin.C.de noxal.⁊ ideo vtile eſſet ſemper pꝛobari,ꝙ communi opinione in regiōe talis iniuria.d. in perſona patris reputatur grauis ⁊ inhoneſta. Et quod talis iniuria.ſcilicet dicendo pꝛoditoꝛ,⁊ ꝙ meretur decapitari,ſit inhoneſta.ꝓ in l.turpia.in pꝛinci.cum ibi no.de leg.j.l.j. Dicitur etiam grauis iniuria ex eo.ꝙ pꝛedictum crimen iniuriarum cōmiſ.fuiſſet in foꝛo,vel theatro,vt in §.atroꝛ. Iuſti.de iniur.⁊ l.ſed eſt queſt. ff.eod.tit. Et eſſet etiam ſufficiens cauſa exheredationis,quod cum viris veneficis ⁊ maleficis conuerſaretur filius,⁊ ab eis didicerit venena facere, ⁊ ea fecerit,vt in d.§.cauſas.ibi dum dicit,ſi cum maleficis,vt maleficus verſatur. Nā venena mala conficere eſt quid flagitioſe.⁊ de genere pꝛohibitoꝛum ⁊ punibile, quod ſepe.§.veneni.in verſic.flagitioſe.ff.de contrahen.empt. capitulam.§.venenarij.cum gloſſ.ff.de pen.⁊ ſit cautus aduocatus,qꝛ opoꝛtet capitulare ⁊ pꝛobare de veneno malo, Bona nim quedam medicamenea ſunt l.qui venenum.ff.de verboꝛ. ſignificatio.⁊ d.l.ꝙ ſpe.§.veneni alias dictum teſtis nō concederet nec pꝛobaret,c.in pꝛeſentia.de pꝛoba.l. neque natura. C.eodem tit. Quinimo etiam ꝙ cauſe eſſent ſimiles illis cauſis que ſunt expꝛeſſe,in dic.§.cauſas.aut eandem ſe maioꝛē rationem habentes ſufficerēt ad exheredationem ſignanter dicit Guilielmus,in auth.non licet.C.de lib.pꝛet.allegat tex.in ca. pꝛi.§.poꝛꝛo.cum ſeq.tit.que fue.pꝛima cau.benefic.amitt.ſm idem fuit de mente Bal.in l.ſolo.C.de libe.cau.dum per illum tex.in d.c.j.dicit equiparari,filium poſſe exheredari,⁊ vaſallum poſſe pꝛiuari feudo. Unde ſicut in pꝛiuando vaſallum ſit extenſio ex identitate rationis ad alias cauſas vt ibi ita videtur fieri poſſe in exheredatione filij. Bene facit gl.in l.fi.C.de reuo. dona.quam ibi reputat ſing. Saly.qui vult ꝙ etiam ex alia cauſa ingratitudinis non ſpecificata in d.l.fin.poſſit reuocari donatio,dummodo illa alia cauſa ſit ſimilis.

h Alex. Et tunc aut.⁊c. Adde quod no.gl.⁊ Bald.in l.Gallus.§. omnibus.ſ.tit.j.adde no.per Bal.in l.fin.in antepe.col.in verſ. ſecundo quero.C.vnde legi.⁊ ibi Bar.

i ¶ Sine cauſa. Adde Bal.in repe.l.in ſuis.ſ.ti.j.

k ¶ Poſtuletur. Facit ꝙ not.Bal.in l.fi.C.ſi ma.fac.adde l.ſuum ſ.de repet.here ſecundum verum intellectum.

l P.Pau.P. ¶ Ueniamus. De veritate huius articuli,an teſtamentum ſit nullum,filio non dicente nullum,vide Iaſ.in l.poſthumo.vbi Alex.no.vij.§.de bon.poſſeſſ.contratab.

m Pom. ¶ Appel.cog. Uide Alexan.in l.poſthumo. verſi.ſubſequenter querit de difficili queſt.C.de bonoꝛū poſſeſ.cōtratab. quam pꝛetoꝛ liberis pollicetur.⁊ in l.ſi quis poſthu.§.ſi filius ſupꝛa tit.j.

m ¶ Quādo loquitur. Not.opi.Iaco.de Belu.que faci. ad not. per Bal.in l.non putauit,§.fi.de contr.⁊ hic per Imo. ⁊ not.ꝙ pꝛeteritus a milite ignoꝛante non poteſt appꝛobare teſtamentum hoc reputat mirabile Bald.in l.ſi cum vel in vtero.C.de teſta. mi.vbi dicit hoc eſſe nouum,idem foꝛtius in pagano.vt ibi dicit

o Pom. ¶ Immiſcuit. Uide Panoꝛ.conſ.iij.dub.in fi.in ij.⁊ Anto.de But.conſi.xxvj.⁊ conſi.lxxviij.

p Alex. Scimus. No.ſingul.limitationem ad l.ſuū.C.de iur.de. ſed Do.omnes ſunt hic cōtra Bar. Saliy.tamē in l.j.ī iij.que. C.de poſthu.hered.inſtit.videtur tenere id quod dicit Bar. hic,⁊ male. Ful.⁊ Flo.⁊ Mo.in d.l.ſuum.per illum tex. tenet contra Bartol.⁊ idem Bal.contra Bar.tenet in l.certa.in verſicul.eſt ⁊ ſexto C.vnde cogna.vbi omnino vide,⁊ Bal.in l.j.C. j.de ſuis ⁊ legitimis.⁊ in l.poſthumo,in j.collum.C.de contra tab.⁊ hic adde Bal.in l.ij.C.de poſthu.here.inſti.⁊ in d.l.ſi impuberes.

q ALEX. ¶ Poſſit adiri. In teſtm̄ approbatū ꝑ filiū preteritum ſit aliquod de iure ciuili vel pretorio, vide Bald. in l. poſthu. in ij. queſt. C. de cōtratab. ⁊ etiā ī ij. ⁊ iij. ⁊ iiij. queſtio. ⁊ in repe. l. in ſuis. dixi in dic. l. poſthumo.

r ALEX. ¶ Ultimo q̄ro. No. hāc queſt. ꝺ vſurario. vide latiſſime ad hoc, no. ꝑ Ang. in diſpu. ſua īcip. Aſtēſis miles. ⁊ qđ no. Bal. in l. j. C. de ſacroſan. eccleſi. ī repet. ⁊ Bal. in l. vniuerſa. ī pn. C. de preci. Impe. offe. hic alle. ⁊ ꝙ nō ꝯfirmetur teſtamentū, conſuluit Franc. de rampo. in conſi. incip. Albericus quondā Hugonis. ⁊ ita refert ibi vidiſſe bis conſi. Jo. de Ligna. ⁊ appbatum per Joan. Cal. ꝙ nō confirmetur ⁊ ibi refert. francie. de rāpo. ſe hanc eandē partē tenere in lect. ⁊ difficultatem hanc dici conſiſtere ex intellectu dic. capit. quanq̄, vbi colligitur ꝙ talis pſtatio cautionis ante teſtamētū, eſt de ſubſtantia ⁊ ſolennitate in materia preambula, alias teſtamentū eſt nullū ipſo iure, ſicut in ijs q̄ dicimus de ſolennitate ſententie, quorum prepoſteratio vitiat, ſecundū ea que habentur ī l. prolatam. C. de ſentē. Itē in dic. cap. quā quā. ratio principalis fuit odium, ſed in legibus hic allegatis in cōtrariū, vt hic erat fauor filiorū vel alterius. Utrum autem heredes vſurarij ſatiſfaciēdo faciāt recōualeſcere teſtamentū, certum eſt ꝙ non. Ita dicit Bal. l. ſi heredi. tas. C. de teſta. manu. ⁊ ꝙ ſufficiat ante mortē pſtari cautionē, tenet Bal. in l. fi. in ij. col. C. ſi a nō compe. iudic. Et de dicta cautione ad dic. capit. quanq̄. vide not. Bal. in l. pen. in ver. ſed dubitatur. ⁊ ibi ponit queſita ꝺ quib⁹ hic ꝑ Bar. de execu. rei iu. per Bal. in l. poſthum. C. de contratabu. ⁊ ibi q̄d ſi poſt teſtamē tum, ⁊ cautionem fecit vſuras Sed an valeat ſtatutū ꝙ vſurari⁹ poſſit aliter teſtari, Bal. ꝙ nō in l. conſulta. C. de teſta. Et ad ꝑdicta vide Ang. ⁊ Imo. in dic. l. q̄ ſoluēdo nō erat. ĵ. de heredib. inſtit. ⁊ Imo. in l. Gall⁹. in §. ille caſus. de lib. ⁊ poſth. ꝑ Bal. in l. ſi arrogator. de adop. ⁊ ꝙ not. Bal. in l. humanitatis. in vlti. col. C. de impu. ⁊ hic adde Bal. ī l. iiij. C. vnde leg. ⁊ in l. Gal. §. etiā. ſ. tit. j. Et quid ſi quis tēpore teſtamēti nō erat vſurarius, poſtea effectus eſt vſurarius, ponit Bal. in dicta l. Gall⁹. §. etiā ſ. tit. j. ⁊ in l. j. §. ſꝫ ſi filiusfamilias. de leg. iij. vbi etiā de q̄ſtione de qua hic ꝑ Bart. de qua etiam per Bald. in l. ex libera. C. de ſu. ⁊ leg. ⁊ per Mod. in c. quia in omnibus de vſu. De iſta etiā queſt. vide Rom. in d. l. poſthu. ⁊ Pau. de caſt. in cōſ. cccxxxix. ¶ Adde videndū ad predicta de vſurarij cautione, q̄ conſuluit Bal. conſi. cccxxxiiij. iiij. vol. ⁊ eiuſdē Bal. conſi. per Gaſpa. de Cal. ſubſcrip. j. vol. conſi. xxv.

8 POMA. ¶ Uſurarius. Uide ad hoc Fely. ī ca. ſignificauerūt. verſic. vlterius de teſtib⁹ per Barb. conſi. xij. j. volumi. Arcbi. conſi. iiij.

LEX XVIII.

Si quis heres. Si extraneus inſtitutus incipiat eſſe ſuus inſtitutio nō vitiatur. h. d. ¶ Oppo. gl. ĵ. de cōtratabu. l. non putauit. §. ſi quis emācipatum. Sol. aliud ī exheredatione, q̄ eſt res inepta in extraneo. l. quidā cum filium. ĵ. de verborū obliga. Aliud ī inſtitutiōe, que eſt res apta in extraneo, vt hic dixi in l. ſi filio. §. fi. ſ. tit. j.

LEX XIX.

1 ☞ Cauſa teſtati quando nō trahat ad ſe cauſā inteſtati illud poteſt eſſe verum ſi teſtator non prohibuiſſet,

2 Teſtator pōt prohibere ius accreſcendi tacite vel expreſſe ſecū dum vnam lecturam.

3 Clauſula inſtituo Titium in certa, ⁊ prohibeo ꝙ pl⁹ petere vel habere non poſſit, quid operetur.

4 Teſtamentū quando rumpitur ꝑ querelā in officioſi, non rumpitur vltra quam iudex voluerit.

5 Regula ſi vinco vincentē te, quomodo fieri poteſt vt habeat locum, vide remiſſiue.

a **Si ego.** a Cauſa teſtati non trahit ad ſe cauſam inteſtati, ſi teſtator prohibuit, ſecus ſi nō prohibuit. h. d. Diuide. Primo loquitur quādo teſtator duos inſtituit, ⁊ cuilibet extraneum ſubſtituit. Secundo, quādo eos inuicē ſubſtituit. Tertio, circa primū caſum docet qualiter poſſet adiri hereditas. Secūda ibi, ſꝫ ſi ego. Tertia ibi prima. ¶ Pro declaratione tex. quero rationem iſtorum caſuum. Gloſ. dicit in primo caſu teſtamentū rumpitur in totū, q2 reperitur perſona ſubſtituti a q̊ poſthum⁹ eſt preteritus. In ſecundo caſu non rūpitur, q2 nō reperitur perſona. a qua nō ſit exheredatus poſthu. Hec ratio colligitur ex gloſſ. paruula, ſuper verb. puto. Hec ratio nō placet. Dy. dicit cum exheredatio non poſſit fieri a perſona, ſꝫ a gradu, vt ſ. tit. j. l. iij. §. fili⁹. Dicit ergo Dy. ꝙ ratio eſt, quia in ſecūdo caſu nō reperitur alius ſubſtitutus qui me coniunctū repellat, ī primo ſic. ⁊ ſic hoc caſu aliam partē habet iure accreſcēdi, nō iure ſubſtitutiōis. Illud dictū declaro, quando teſtator dedit ſubſtitutū extraneū, videtur prohibuiſſe ius accreſcendi inter inſtitutū ⁊ ſubſtitutū, cum ſubſtitutus perferatur. C. de fideicō. auth. hoc amplius, vt ĵ. ꝺ bono. poſſeſ. ſecundū tab. l. ij. §. ſi duo. no. in l. q̄ patri. j. ꝺ acquir. here. merito vno mortuo vel repudiāte, alius heres nō habet per ius accreſcendi. ⁊ propter prohibitionē teſtatoris tacitam ſubſtitutus etiam nō habet, quia eius gradus rumpitur, ⁊ quia teſtator non poteſt decedere pro parte teſtatus, ⁊ ꝓ parte inteſtatus, cū totum teſtamentū eſt ruptum ⁊ hec ratio eſt prime partis, vt ſ. titulo. j. l. ſi poſthum⁹ verſi. nā ⁊ cum duobus. Sed quando ſunt inſtituti plures, ⁊ inuicē ſubſtituti, per ſubſtitutionem teſtator noluit tollere ius accreſcendi. Nō em̄ voluit tollere ius coheredum imo voluit augere, ⁊ ſic habēt vtrunq̄ ius. vt ĵ. de acquirē. hered. l. ſi q̄s heres ⁊ ibi no. C. impub. ⁊ alijs ſubſt. l. teſtamēto ⁊ ibi no. Portio ergo vnius deficiens, vadit ad alium ꝑ ius accreſcendi. ⁊ iſta eſt ratio ſecūde partis. In tertia parte rō patet, nō enim vnus pōt adire contra alium, quia ſic adiret cum dubitatur de viribus teſtamenti, ꝯ l. ſed ⁊ ſi de ſua. ĵ. de acquiren. here.

1 ¶ † His premiſſis opp. extra glo. cauſa teſtati trahit ad ſe cauſam inteſtati, vt l. j. §. ſi ex fundo. ĵ. tit. ij. Solu. illud verū niſi teſtator prohibuiſſet, ꝙ hic feciſſe videtur dando ſubſtitutum, vt dixi. Idē ſi alias ꝓhibuiſſet expreſſe, l. quoties. §. ſi duo. ĵ. tit. ij.

2 Et ſic habes † ex predictis, ꝙ teſtator poteſt ꝓhibere ius accreſcendi tacite vel expreſſe. concorda. l. domin⁹. §. de vſufruct. ſecundū vnā lecturam.

3 ¶ † Et predicta faciunt ad intelligenda verba illa ī teſtamētis, ſcilicet inſtituo illū in certa re, ⁊ qđ pl⁹ petere, vel habere nō poſſit. de quo dicā in dict. l. q̊ties. §. ſi duo. Sed ꝯ predicta opponitur fortiter de l. quidam teſtamento. ĵ. de vulga. ⁊ pupilla. vbi ſubſtitutiōe deficiēte redit portio ad coheredes, ꝑ ius accreſcendi. Reſpondeo, quando ſubſtitutio vitiatur alio modo quā ex cauſa p̄teritionis, loquitur contrariū. Sed quādo vitiatur ex cauſa preteritionis, tunc ꝓcedit. l. iſta, iō enim preteritus rumpit, vt ſibi locum faciat, l. nā ⁊ ſi ſub conditione. in fi. ſ. eo. nō autem rumpit, vt ad alios vadat. ¶ Nunc redeo ad glo. Oppo. ad prin. ꝙ videatur exheredatus ab omnib⁹ gradib⁹, l. iij. §. filius. ſ. tit. j. Solu. vt in prin. glo. Opp. ſecundo ꝙ ſubſtitutus nō vocetur, niſi ambob⁹ inſtitutis excluſis. C. de

b impub. ⁊ alijs ſub. l. pen. Solu ibi fuit[b] facta ſubſtitutio vtriq̄,

4 hic ſingulis. † Oppo. ꝙ poteſt decedere ꝓ parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſtatus, l. circa. de inoffi. teſt. Sol. hic quādo teſtamētū rūpitur natiuitate poſthumi, q̄a ideo rumpitur, vt ſibi locum faciat, vt dixi, ⁊ ſic in totū. ibi quādo rumpitu per querelam, ⁊ ſic facto iudicis, ideo nō rumpitur vltra quā iudex voluerit. hoc tāgitur in pen. gloſ. in l. antiqui. ſupra ſi pars here. pet. Op. ꝙ ad

5 mittitur inſtitutus, † nā ſi vinco vincentem te, vincam te. Sed inſtitutus vincit poſthumū, qui eſt exheredatus, ⁊ poſthumus vincit ſubſtitutum, ergo inſtitutus vincit etiā ſubſtitutū, adeo ꝙ ex eius perſona teſtamentū non rumpatur, l. de acceſſionibus de diuer. ⁊ tem. preſcr. Solue. dicit gl. quod fallit illa regu. Dic de hoc vt ibi dixi. ⁊ Cynus, in authenti. licet C. de na. li. Oppo. de iur. codi. l. ſꝫ cum ea. Solue, dicunt quidā quod hic loquitur quando inſtituti ſunt extranei, ibi quādo filij, fratres. Iſtam ſol. improbo, nec approbo, dic vt ibi dicam.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Si ego. Et vide Barto. conſi. lxxxvij. īcipiē. Faciolus grandi. vbi allegat iſtum textum, quod pōt teſtator prohibere ius accreſcendi.

b ALEX. ¶ Sol. ibi fuit. Et ibi dixi de hoc ꝯrio, vbi gl. ⁊ Doct. laborāt ⁊ iſtā ſol q̄ ponit hic Bart. ponit gloſſ. ī l. contraria. ⁊ eſt prima ſol. quā dat ibi gloſſ. ⁊ iſtam ſequitur ibi Bart. ⁊ eſt communis ſolu. hic, ⁊ ibi. Sꝫ Jacobus de Aret. ibi dicit, quod iſta ſolu. diuinat ad iſtā legem, ideo tenet ſecundam ſolu. quam dat ibi gloſſ. videlicet quod ibi loquitur quando inſtituti ſunt filij, quibus eſt facta ſubſtitutio, q̊ caſu ſi euenit conditio ſubſtitutionis in perſona vnius de mente teſtatoris nō videtur eſſe quod ſubſtitutus admittatur, vt preferatur fratri ſuperſtiti, ſꝫ poti⁹ preferātur frater ſuperſtes illi ſubſtituto. l. cū acutiſſimi. C. de fideiuſſoribus. l. cum auus. infra de cōdition. ⁊ demonſtratio. l. Lucius, ĵ. ꝺ heredib⁹ īſtituēdis. vlti. hic loquitur in extraneis, quaſi velit quod ſpeciale ſit in filijs. Sed iſta ſolu. non eſt vera, quia ꝓpter dictionem vterque, poſitam in illo textu, ita debet habere locum in extraneis ſicut ⁊ in filijs. Teria ſolu. poſuit Angel. in l. heredes mei. §. cum ita. ĵ. ad Trebellia, ſcꝫ, ꝙ hic loquitur ī vulgari ſubſtitutione in quod nō requiritur ꝙ vterque